Amṛta/Brahma-biṇḍu-upaniṣad
(Învățătura despre picătura de nectar)

Textul original fiind însoțit de comentarii
(**Upaniṣadbrahmayogin & Śaṁkarānanda**)

Tălmăcire din sanskrită de
Vlad Șovărel

București
4 ianuarie 2026

Cuprins

Amṛta/Brahma-biṇḍu-upaniṣad

Invocație 1
Cu adevărat mintea (*manas*) este cauza legării (*bandha*) și a eliberării (*mokṣa*) 2
Calea către eliberare este suspendarea [activității] minții (*manas*) 5
Dobândirea stării de *brahman* prin cunoașterea lui *brahman* 8
Dobândirea lui *brahman* fără de caracteristici (*nirviśeṣa*) este prin investigarea lui *brahman* cu caracteristici (*saviśeṣa*) 10
Unicitatea sinelui (*ātman*) 17
Absența nașterii și a distrugerii sinelui (*ātman*) 19
Vederea sinelui (*ātman*) fără de condiționări (*upādhi*) 22
Realizarea supremului *brahman* prin meditația asupra lui *śabda-brahman* 24
Starea de unitate a sinelui interior (*pratyañc-ātman*) al tuturor ființelor 29
Meditația (*dhyāna*) ca mijloc de percepție directă a acestuia 32

Bibliografie 36

Invocație[1]

ॐ सह नाववतु। सह नौ भुनक्तु। सह वीर्यं करवावहै।
तेजस्विनावधीतमस्तु मा विद्विषावहै॥ १॥

1. Protejează-ne pe amândoi deopotrivă!
   Hrănește-ne pe amândoi deopotrivă!
   Împreună să făptuim cu vigoare![2]
   Fie ca ceea ce am obținut să fie strălucitor (*tejasvin*) –
   Să nu fim nicicum ostili!

स्वस्ति न इन्द्रो वृद्धश्रवाः स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदाः।
स्वस्ति नस्तार्क्ष्योऽरिष्टनेमिः स्वस्ति नो बृहस्पतिर्दधातु॥ ६॥

भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवाः भद्रं पश्येमाक्षभिर्यजत्राः।
स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवांसस्तनूभिर्व्यशेम देवहितं यदायुः॥ ८॥

6. Fie ca Indra, cel cu sporită faimă, să ne fie întru bunăstare!
   Fie ca Pūṣan, cel care cunoaște totul, să ne fie întru bunăstare!
   Fie ca Tārkṣya Ariṣṭanemi să ne fie întru bunăstare!
   Fie ca Bṛhaspati să ne dăruiască bunăstare!

8. O, zei, să ascultăm cu urechile ceea ce este de bun augur!
   O, vrednici de adorare, să vedem cu ochii ceea ce este de bun augur!
   Să trăim viața atât cât a fost rânduită de zei
   Preaslăvind cu trupurile și cu membrele ferme!

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥
हरिः ॐ॥
OṀ – pace, pace, pace!
Hari OṀ!

---

1 *V. TaiUp* II.1, *Ṛg-veda* 1.89.6 & 8.
2 Var.: „Împreună să facem putere/energie (*vīrya*)".

मन एव बन्धमोक्षयोः कारणम्

Cu adevărat mintea (*manas*) este cauza legării (*bandha*) și a eliberării (*mokṣa*)

मनो हि द्विविधं प्रोक्तं शुद्धं चाशुद्धमेव च।
अशुद्धं कामसंकल्पं शुद्धं कामविवर्जितम्॥ १ ॥

1. Mintea (*manas*), desigur, este descrisă a fi de două feluri:
Pură (*śuddha*) și ne-pură (*aśuddha*).
Cea ne-pură este voința/intenția determinată de dorințe (*kāma-saṁkalpa*)[1],
Iar cea pură este lipsită pe deplin de dorințe (*kāma*).

उपनिषद्ब्रह्मयोगिन् — अमृतबिन्दूपनिषद्वेद्यं यत्परमामृतम्[१]।
तदेव हि त्रिपाद्रामचन्द्राख्यं नः परा गतिः॥

अथ खलु कृष्णयजुर्वेदप्रविभक्तेयममृतबिन्दूपनिषत्। तस्या उपोद्घातादिसंगतिः कठवल्ल्यादिसमा। इयमाख्यायिकां विनाऽवान्तररूपेण प्रवृत्ता। अल्पग्रन्थतोऽस्या विवरणमारभ्यते॥ मन इति॥ स्वातिरिक्ताविद्यापदतत्कार्यापह्नवसिद्ध-निष्प्रतियोगिकब्रह्ममात्राज्ञदृष्टिः यत्स्वातिरिक्तमस्तीति मननं करोति तदेव मनो मायातत्त्वम्। हिशब्देन त्रिगुणात्मक-मनसो निष्प्रतियोगिकाभावरूपत्वं द्योत्यते। स्वाज्ञदृष्टिसत्यवद्विकल्पितमनो द्विविधमिति शास्त्रतः प्रोक्तम्। किंरूपेण द्विविधमित्यत्र तत्सत्वांशः शुद्धं च तद्रजस्तमोंशोऽशुद्धमेव च। पदद्वयं श्रुतिरेव व्याकरोत्यशुद्धमिति। कामसंकल्पवि-शिष्टमशुद्धमविद्यांशत्वात्। कामसामान्यविवर्जितं शुद्धं विद्यांशत्वात्॥ १ ॥

Upaniṣadbrahmayogin — Prin *Amṛtabindu-upaniṣad* este de cunoscut
Acel suprem nectar/nemurire (*amṛta*)
Care este cu adevărat numit Tripād Rāmacandra,
Fiind a noastră supremă destinație.

Așadar, această *Amṛtabindu-upaniṣad* aparține, de fapt, diviziunii *Kṛṣṇa-yajur-veda*. Informația cu privire la începutul (invocația) etc. al acestei [învățături (*upaniṣad*)] este asemănătoare cu cea de la *Kaṭha-vallī* etc. Aceasta a început sub o formă intermediară, fără o scurtă narațiune [premergătoare]. Deoarece textul acestei [învățături] este scurt, comentariul (*vivaraṇa*) este început:

‹Mintea (*manas*)›: desigur acea minte, ca principiu al iluziei (*māyā-tattva*), care realizează înțelegerea/gândirea (*manana*) „ceea ce este diferit de sine (*svātirikta*) există", este acea vedere (*dṛṣṭi*) necunoscătoare a lui *brahman* care este fără de substrat/corespondent (*niṣpratiyogika*), stabilită prin negarea acelui efect|cauză (*kārya*) al stării de ne-știință (*avidyā*) ce rezultă din „a fi diferit de sine" (*svātirikta*). Prin cuvântul „desigur" (*hi*) se indică ne-existența stării fără de substrat/corespondent (*niṣpratiyogika*)[2] a minții (*manas*) care este de natura celor trei tendințe (*guṇa*). Conform scripturii mintea a fost descrisă ca fiind de două feluri astfel: concepută ca fiind asemenea realului (*satyavat*) ori ca vedere prin propria ignoranță (*svājña-dṛṣṭi*). Aici [dacă se întreabă] „în ce fel este de două feluri?", [răspundem] partea sa *sattva* este pură, iar cea *rajas-tamas* este ne-pură. Scriptura (*śruti*) însăși explică cele două cuvinte/stări (*pada*) [însemnă]

[१] परमाक्षरम्॥

1 Var.: „variate dorințe" sau „pasiune (*kāma*) și voință/intenție (*saṁkalpa*)".

2 Compusul *niṣpratiyogika-abhāva-rūpatvam* poate fi interpretat și astfel „natura/starea de ne-existență a absenței substratului/corespondentului (*niṣpratiyogika*)", „".

„ne-pur" (*aśuddha*). Ceea ce este caracterizat de o voință/intenție determinată de dorințe (*kāma-saṁkalpa*)[1] este ne-pur, deoarece aparține de ne-știință (*avidyā*). Lipsită pe deplin de orice dorință este pur (*śuddha*), deoarece aparține de știință (*vidyā*).

शंकरानन्द — व्याख्यास्येऽमृतबिन्द्वाख्यां तत्त्वोपनिषदं पराम्।
अमृतेशस्तया देवः प्रीयतां परमेश्वरः॥

ब्रह्मात्मैक्यविज्ञानादशेषानर्थनिवृत्तिरानन्दात्मावाप्तिश्चेति सर्वोपनिषदां सिद्धान्तः। ब्रह्मज्ञानं च श्रवणादिना मनःसहकृतेन मनश्च मत्तद्विरदवद्दुर्निग्रहं मनुजानामतस्तदेव प्रथमत आह॥

मनोऽन्तःकरणमनेकवृत्तिमद्विविधं द्विप्रकारं प्रोक्तं प्रकर्षेण कथितं विद्वद्भिः। तस्य द्वैविध्यमाह – शुद्धं चाशुद्धमेव च। स्वभावतोऽशुद्धमेव पुराकृतैरगण्यपुण्यैराधुनिकैर्ब्रह्मचर्यादिसाधनानुष्ठानैश्च शुद्धम्। चकारौ व्यामिश्रमूढत्वाद्यवस्थामाहतुः। इदानीमशुद्धं शुद्धं चेति पदे व्याकर्तुमाह – अशुद्धं व्याख्येयमिदम्। व्याकरोति। कामसंकल्पम्। कामो विषयमात्राभिलाषस्तस्मिन्संकल्पस्तदधिकरणत्वं यस्मात्तत्कामसंकल्पं साभिलाषामित्यर्थः। शुद्धं व्याख्येयमिदम्। कामविवर्जितमभिलाषमात्ररहितम्॥ १ ॥

Śaṁkarānanda — Voi expune comentariul asupra *Amṛtabindu-upaniṣad*,
Suprema învățătură asupra realității (*tattva*) –
Prin aceasta să fie mulțumit
Divinul Amṛteśa, supremul domn (*parameśvara*).

Prin cunoașterea unității dintre *brahman* și *ātman* are loc dispariția fără de rest a ne-fericirii (*anartha*) și dobândirea naturii beatifice (*ānandātman*) – acesta este învățătura finală (*siddhānta*) a tuturor *Upaniṣad*-elor. Iar cunoașterea lui *brahman*, prin ascultare (*śravaṇa*) etc., fiind ajutată/asistată de minte (*manas*) – iar mintea, fiind aidoma unui elefant în timpul rutului, este greu de stăpânit pentru oameni – de aceea a spus mai întâi tocmai aceasta.

Mintea (*manas*), fiind organul/instrumentul interior (*antaḥkaraṇa*) cu multe activități, este declarată ca fiind de două feluri, adică în două moduri (*prakāra*) [de funcționare] – descrisă detaliat de către cei înțelepți.

‹Pură (*śuddha*) și ne-pură (*aśuddha*)›: spune despre a sa îndoită caracteristică. Deoarece prin propria sa natură este ne-pură (*aśuddha*), prin ne-numărate acțiuni virtuoase (*puṇya*), acțiuni trecute ori prezente, și prin împlinirea practicilor (*sādhana*) precum castitatea (*brahmacarya*) etc. – [mintea] devine pură (*śuddha*). Cele două ‹și› (*ca*)[2] sunt afectate de starea/condiția (*avasthā*) de amestec (*vyāmiśra*), confuzie (*mūḍhatva*) etc. Acum, a spus „impur și pur" pentru a explica cele două cuvinte – aceasta trebuie explicată ca fiind „ne-pură" (*aśuddha*).

‹Voința/intenția (*saṁkalpa*) determinată de dorințe (*kāma*)›: explică [astfel că] dorința (*kāma*) este doar o tânjire/un dor (*abhilāṣa*) după obiectul [simțurilor] (*viṣaya*) – aici voința/intenția (*saṁkalpa*) este substratul (*adhikaraṇa*) acesteia. De aceea, această voință/intenție (*saṁkalpa*) determinată de dorințe (*kāma*) este însoțită de tânjire/dor (*abhilāṣa*) – astfel este înțelesul.

‹Pură (*śuddha*)›: aceasta trebuie explicată.
‹Lipsită pe deplin de dorințe (*kāma*)›: lipsită pe de-a-ntregul de tânjire/dor (*abhilāṣa*).

1 Var.: „de variate dorințe (*kāma-saṁkalpa*)".
2 În sanskrită se pune ‹și› și după ultimul termen enumerat (*śuddhaṁ ca aśuddham eva ca*).

मन एव मनुष्याणां कारणं बन्धमोक्षयोः।
बन्धाय विषयासक्तं मुक्त्यै[१] निर्विषयं स्मृतम्॥२॥

2. Mintea (*manas*) este cu adevărat a oamenilor
Cauză [atât] a legării (*bandha*), [cât] și a eliberării (*mokṣa*).
Cea atașată de obiectele simțurilor (*viṣaya*) este întru legare,
Cea fără de obiectele simțurilor (*nirviṣaya*) este considerată a fi întru eliberare.

उपनिषद्ब्रह्मयोगिन् — बन्धमोक्षहेतुः मन एवेत्याह – मन एवेति। संकल्पादिवृत्तिमन्मनो बन्धहेतुः निःसंकल्पं मनो मुक्तिहेतुः – इत्यर्थः॥२॥

Upaniṣadbrahmayogin — ‹Mintea (*manas*) este cu adevărat›: spune că mintea este cu adevărat cauza atât a legării (*bandha*), cât și a mântuirii (*mokṣa*). Mintea caracterizată de activități (*vṛtti*), precum voința/intenția (*saṁkalpa*) etc., este cauza legării (*bandha*), iar mintea fără de voință/intenție (*niḥsaṁkalpa*) este cauza izbăvirii (*mukti*).

शंकरानन्द — नन्वस्त्वेवं द्वेधा मनस्तथाऽप्यशुद्धत्वे को दोषः गुद्धत्वे च को लाभ इत्यत आह।

मन एव शुद्धाशुद्धविभागवदन्तःकरणमेव। मनुष्याणां मनुवंश्यानामस्मदादीनामित्यर्थः। कारणं निमित्तम्। बन्धमोक्षयोः। बन्धोऽहंममेत्याद्यभिमानः सकारणस्तद्विपरीतो मोक्षः स्वयंप्रकाशमानानन्दात्माविर्भावस्तयोः। कीदृशं बन्धाय कीदृशं च विपर्ययायेत्यत आह – बन्धाय बन्धार्थं बन्धनिमित्तमित्यर्थः। विषयासक्तं विषयेष्वन्नपानस्रक्चन्दनवनितादिषु शब्दस्पर्शरूपरसगन्धात्मकेष्वासक्तिर्निर्बन्धपुरःसराभिलाषो यस्य तद्विषयासक्तम्। मुक्तं मुक्तिनिमित्तं निर्विषयमुक्तविषयाभिलाषशून्यं स्मृतं चिन्तितमवगतं विद्वद्भिरित्यर्थः॥२॥

Śaṁkarānanda — Dacă [s-ar spune]: „așa să fie, mintea (*manas*) este de două feluri, însă, care este defectul (*doṣa*) în starea de ne-puritate (*aśuddhatva*) și care este avantajul (*lābha*) în starea de puritate (*śuddhatva*)?” – la aceasta răspunde:

‹Mintea (*manas*) este cu adevărat›: fiind împărțită pură|ne-pură (*śuddha|aśuddha*) este instrumentul interior (*antaḥkaraṇa*).

‹A oamenilor›: a celor din neamul lui Manu, adică a noastră etc. – astfel este înțelesul.

‹Cauză (*kāraṇa*)›: cauza instrumentală/eficientă (*nimitta*).

‹[Atât] a legării (*bandha*), [cât] și a eliberării (*mokṣa*)›: legătura (*bandha*) este identificarea/atitudinea (*abhimāna*) „eu” (*aham*) și „al meu” (*mama*), având o cauză. Opusul acesteia este eliberarea (*mokṣa*) celor două – manifestare alcătuită din beatitudine (*ānanda*) ce strălucește prin sine.

‹Întru legare›: a spus astfel [dacă ar fi întrebat] „în ce fel este întru legare?” și „în ce fel este întru contrarietate (*viparyaya*)?” – astfel este înțelesul, sensul [cuvântului] legătură (*bandha*) și cauza instrumentală/eficientă (*nimitta*) a legăturii.

‹Cea atașată de obiectele simțurilor (*viṣaya*)›: atașament în obiectele simțurilor precum mâncare (*anna*), băutură (*pāna*), ghirlandă (*sraj*), santal (*candana*), femeie (*vanitā*) etc., care constau în sunet (*śabda*), atingere (*parśa*), formă (*rūpa*), gust (*rasa*) și miros (*gandha*), tânjire/dor (*abhilāṣa*) ce este precedată de o necesitate/urgență (*nirbandha*) – astfel este atașamentul [minții] sale în obiectele simțurilor.

[१] मुक्तम्॥

‹Întru eliberare (*mukta*)›: cauza instrumentală/eficientă (*nimitta*) a izbăvirii este amintită, reflectată și înțelesă de către cei învățați ca fiind fără de obiectele simțurilor (*viṣaya*), absența deplină (*śūnya*) a tânjirii/dorului (*abhilāṣa*) pentru obiectele simțurilor descrise [anterior] – astfel este înțelesul.

मनोनिरोधो मोक्षोपायः

Calea către eliberare este suspendarea [activității] minții (*manas*)

यतो निर्विषयस्यास्य मनसो मुक्तिरिष्यते।
अतो निर्विषयं नित्यं मनः कार्यं मुमुक्षुणा॥३॥

3. Deoarece este acceptat că izbăvirea (*mukti*) acelei minții
Este atunci când este fără de obiectele simțurilor (*nirviṣaya*),
De aceea de către cel care dorește eliberarea (*mumukṣu*)
Mintea trebuie făcută mereu fără de obiectele simțurilor.

उपनिषद्ब्रह्मयोगिन् — यतो निर्विषयमनसो मुक्तिहेतुत्वमतो मुमुक्षुणा मनो निर्विषयं कार्यमित्याह – यत इति॥३॥

Upaniṣadbrahmayogin — ‹Deoarece›: spune că deoarece cauza izbăvirii (*mukti*) este mintea fără de obiecte ale simțurilor (*nirviṣaya-manas*), de aceea mintea trebuie făcută fără de obiecte ale simțurilor de către cel care dorește eliberarea (*mumukṣu*).

शंकरानन्द — इदानीं निर्विषयत्वे यत्नः करणीय इत्याह। यतो यस्मान्निर्विषयस्य विषयाभिलाषशून्यस्यास्य साक्षिप्रत्यक्षस्य मनसोऽन्तःकरणस्य मुक्तिर्मोक्षोऽविद्यादिबन्धनेभ्य इष्यतेऽङ्गी क्रियते। अतोऽस्मात्कारणान्निर्विषयं विषयाभिलाषशून्यं नित्यं सर्वदा मनोऽन्तःकरणं कार्यं कर्तव्यं मुमुक्षुणा मोक्षेच्छावता॥३॥

Śaṁkarānanda — Acum spune că efortul trebuie depus întru [dobândirea] stării fără de obiecte ale simțurilor (*nirviṣayatva*).

‹Deoarece este acceptat că izbăvirea (*mukti*) acelei minții este atunci când este fără de obiectele simțurilor (*nirviṣaya*)›: fiindcă este recunoscut [faptul] că eliberarea (*mokṣa*) din legăturile ne-științei (*avidyā*) etc. este a acelui instrument/organ intern (*antaḥkaraṇa*), perceput direct (*pratyakṣa*) de către martor (*sākṣin*), care este lipsit pe deplin (*śūnya*) de tânjirea/dorul (*abhilāṣa*) pentru obiectele simțurilor.

‹De aceea de către cel care dorește eliberarea (*mumukṣu*) mintea trebuie făcută mereu fără de obiectele simțurilor›: din acest motiv de către doritorul eliberării trebuie realizat mereu un instrument/organ intern (*antaḥkaraṇa*) lipsit pe deplin (*śūnya*) de tânjirea/dorul (*abhilāṣa*) pentru obiectele simțurilor.

निरस्तविषयासङ्गं[१] संनिरुद्धं मनो हृदि।
यदा यात्यात्मनोऽभावं[२] तदा तत्परमं पदम्॥४॥

4. Atunci când dobândește ne-existența de sine (*ātman*) –[1]
Atașamentul față de obiectele simțurilor fiind înlăturat/distrus

[१] ०विषयासक्तम्॥ [२] आयात्यात्मनो भावम्। यात्युन्मनीभावम्॥

1 Var. n. २: „Atunci când dobândește starea/ființarea de sine (*ātman*)" sau „... starea de dincolo de minte (*unmanī*)".

Iar mintea pe deplin restrânsă/suspendată în inimă (*hṛd*) –
Atunci aceasta este starea supremă (*parama-pada*).

उपनिषद्ब्रह्मयोगिन् — अमनीभाव एव मोक्ष इत्याह – निरस्तेति। यस्य मनसो ब्रह्मध्यानतो विषयासङ्गो निरस्तः तन्निरस्तविषयासङ्गं मनो हृदि संनिरुद्धं सद्यदा यस्मिन्काले आत्मनः स्वस्य अभावममनीभावं याति तदा तस्मिन्काले यत्सर्वापह्नवसिद्धपदं तत्परमं पदं निष्प्रतियोगिकनरह्ममात्रमवशिष्यते॥४॥

Upaniṣadbrahmayogin — ‹Fiind înlăturat/distrus›: spune că eliberarea (*mokṣa*) este cu adevărat starea ne-mentală (*amanī-bhāva*).

Atașamentul minții (*manas*) aceluia pentru obiectele simțurilor (*viṣaya*) este înlăturat/distrus prin meditare (*dhyāna*) asupra lui *brahman*. Acea minte cu atașamentul pentru obiectele simțurilor înlăturat, fiind ținută ferm în inimă (*hṛd*), atunci, exact în acel moment (*kāla*), ajunge la ne-existența de sine (*ātman*), la starea ne-mentală (*amanī-bhāva*). Ceea ce rămâne în acel moment este acea stare supremă, doar *brahman* fără de substrat/corespondent (*niṣpratiyogika*), acea stare fiind realizată printr-o negare a tot (*sarva-apahnava*).

शंकरानन्द — मनसो निरोधस्य फलमाह। निरस्तविषयासङ्गं विमुक्तविषयामिलाषं संनिरुद्धं संयङ्निरोधं प्राप्तं मनोऽन्तःकरणम्। हृदि हृदयकमले। यदा यस्मिन्काले। आयात्यागच्छति। आत्मनो भावं स्वस्य सत्तामहं ब्रह्मास्मीति जीवब्रह्मणोरेकत्वबोधमित्यर्थः। तदा तस्मिन्काले तदात्मभावावगमनं मनोनिरोधस्य फलम्। फलत्वे हेतुमाह – परममुत्कृष्टं पदं प्राप्यं नातः परं फलमस्तीत्यर्थः॥४॥

Śaṁkarānanda — Spune despre rezultatul suspendării [activității] minții.

‹Atașamentul față de obiectele simțurilor fiind înlăturat/distrus iar mintea pe deplin oprită/suspendată›: instrumentul/organul intern (*antaḥkaraṇa*) eliberat de tânjirea/dorul (*abhilāṣa*) pentru obiectele simțurilor a dobândit totala oprire/suspendare (*nirodha*) [a activității].

‹În inimă (*hṛd*)›: în lotusul inimii.

‹Atunci›: în acel moment.

‹Dobândește›: ajunge la.

‹Starea/ființarea de sine (*ātman*)›[1]: propria existență (*sattā*) ca realizare (*bodha*) a stării de identitate (*ekatva*) dintre *jīva* și *brahman*, «eu sunt *brahman*»[2] – astfel este înțelesul.

‹Atunci›: în acel moment rezultatul suspendării [activității] minții (*manas*) este acea realizare/recunoaștere (*avagamana*) a naturii/existenței sinelui (*ātman*).

Referitor la rezultat, spune cauza: dobândind starea supremă (*parama*)/cea mai bună (*utkṛṣṭa*), nu există un alt rezultat ulterior[3] – astfel este înțelesul.

तावदेव निरोद्धव्यं यावद्धृदि गतं क्षयम्१।
एतज्ज्ञानं च ध्यानं च शेषो न्यायश्च विस्तरः२॥५॥

---

१ गतक्षयम्॥ २ च अतोऽन्यो ग्रन्थविस्तरः॥

---

1 V. n. 1, p. 5.
2 *BāUp* 1.4.10.
3 Var.: „nu există un rezultat superior acestuia”.

5. Trebuie restrânsă doar atât [timp]
Până când a dobândit distrugerea/sfârșitul (*kṣaya*) în inimă.
Aceasta este și cunoașterea (*jñāna*) și meditația (*dhyāna*),
Ceea ce rămâne[1] și logica/rațiunea (*nyāya*) sunt doar o extensie/amplificare.

उपनिषद्ब्रह्मयोगिन् — मनस्तत्कार्यापह्नवसिद्धं ब्रह्मेति यत्तदेव ज्ञानमिति सर्ववेदान्तपरमतात्पर्यमित्याह – तावदिति। यावद्धृदि कामादिवृत्तिमन्मनः क्षयं गतं तावदेव मनो निरोद्धव्यम्। यन्मनस्तत्कार्यापह्नवसिद्धं ब्रह्मस्वमात्रमिति जानाति तदेतन्निर्विशेषज्ञानं ध्यानं च। शब्दद्वयतः निष्प्रतियोगिकस्वमात्रतया ब्रह्म ज्ञातुं ध्यातुं शक्यते इति द्योत्यते। स्वातिरेकेण ज्ञातुं ध्यातुं किमन्यदस्ति। ब्रह्ममात्रस्यैव निष्प्रतियोगिकत्वात्। तदतिरेकेण शेषो न्यायश्च विस्तरः वाचारम्भणमात्रत्वात्। वाचारम्भणं विकारो नामधेयमिति श्रुतेः ॥५॥

Upaniṣadbrahmayogin — ‹Doar atât [timp]›: spune că acea cunoaștere (*jñāna*) despre ceea ce este *brahman* este stabilită/desăvârșită (*siddha*) prin negarea efectelor/activității (*kārya*) minții (*manas*) – acesta este scopul suprem al întregii [învățături] Vedānta.

‹Până când ... în inimă›: atât timp cât mintea (*manas*), care posedă activități (*vṛtti*) precum dorința (*kāma*) etc., nu a dobândit distrugerea/sfârșitul (*kṣaya*) în inimă, mintea trebuie înfrânată.

Cunoaște că propria măsură/natură a lui *brahman* este stabilită/desăvârșită prin negarea efectelor/activității minții – aceasta este meditația (*dhyāna*) și cunoașterea fără de distincții/caracteristici (*nirviśeṣa-jñāna*). Prin cele două cuvinte (*i.e.* cunoașterea & meditația) se indică faptul că *brahman*, care prin propria sa măsură/natură este fără de substrat/corespondent (*nispratiyogika*), poate fi cunoscut și meditat.

Datorită stării fără de substrat/corespondent (*nispratiyogikatva*) [care este] doar a lui *brahman*, ce altceva există pentru a fi cunoscut sau contemplat ca fiind diferit de sine (*svātireka*)?

‹Ceea ce rămâne și logica/rațiunea (*nyāya*) sunt doar o extensie/amplificare›: deoarece este dependentă doar de cuvinte este diferită de aceasta. Căci, potrivit scripturii „modificarea (*vikāra*) fiind doar un nume (*nāma-dheya*), depinde doar de cuvinte (*vācārambhaṇa*)”[2].

शंकरानन्द — इदानीं मनसो निरोधस्येयत्तामाह। तावदेव तावत्परिमाणमेव तावन्तं च कालमेव नातोऽधिकं निरोद्धव्यं निरोधनीयम्। यावद्यावता परिमाणेन कालेन च हृदि हृदयकमले गतं क्षयं विनाशं प्राप्तम्। अहं ब्रह्मास्मीति बोधेन ब्राह्म(बाह्य)बोधशून्यमित्यर्थः। ननु न ज्ञानं नापि ध्यानमुपदिश्यते भवता किं तु केवलं मनसो निरोधो न च निरोधः पुरुषार्थ इत्यत आह। एतन्मनसो निरोधनं ज्ञानं चाहं ब्रह्मास्मीति साक्षात्काररूपम्। अनेन तस्योत्पत्तेरित्यर्थः। ध्यानं चाहं बह्मास्मीतिचिन्तनरूपम्। चकाराभ्यां साधनान्तररूपमप्येतदेव। शेषोऽन्तर्मनोनिरोधव्यतिरिक्तो न्यायश्च विवदमानानां व्यवहारिणां व्यवहारपदं तत्समान इत्यर्थः[१]। चशब्दात्कण्ठश्रमोऽपि। अपि च ग्रन्थलक्षणेनापि नातोऽधिकोऽर्थ इत्याह – विस्तरः शब्दप्रपञ्च एव ॥५॥

Śaṁkarānanda — Acum spune despre întinderea/limita suspendării (*nirodha*) [activității] minții (*manas*).

---

[१] तत्सम इत्यर्थः ॥

---

1 *I.e.* învățătura.
2 *ChUp* IV.4.

‹Trebuie restrânsă doar atât [timp]›: [mintea] trebuie controlată/conținută (*nirodhanīya*) numai în această măsură (*parimāṇa*), doar atât timp (*kāla*) și nu mai mult decât atât.

‹Până când a dobândit distrugerea/sfârșitul (*kṣaya*) în inimă›: pe durata timpului (*kāla*) în care [mintea] a dobândit distrugerea/dispariția în lotusul inimii (*hṛdaya-kamala*). Absența cunoașterii scripturale (*brāhma-bodha-śūnya*)[, *i.e.* externă,] este prin cunoașterea «eu sunt *brahman*» – astfel este înțelesul.

Dar atunci nu există nici cunoașterea (*jñāna*) și nici chiar meditația (*dhyāna*) prescrisă de către dumneavoastră, ci doar suspendarea/oprirea (*nirodha*) [activității] minții (*manas*) – dar a spus că această suspendare (*nirodha*) nu este scopul [suprem al] omului (*puruṣa-artha*). Această suspendare a minții este cunoașterea (*jñāna*) a cărei natură este realizarea/experiența directă (*sākṣāt-kara*) «eu sunt *brahman*». Prin aceasta este apariția/manifestarea sa – astfel este înțelesul.

Iar meditația (*dhyāna*) este de natura reflectării (*cintana*) asupra «eu sunt *brahman*» (*ahaṁ brahmāsmi*). Prin cele două particule ‹și› (*ca*) [se arată că] acesta este cu adevărat de natură diferită de cea instrumentală/materială (*sādhana*).

‹Ceea ce rămâne și logica/rațiunea (*nyāya*)›: ceea ce este diferit de suspendarea [activității] interioare a minții (*manas*) este asemănător cu cea de a patra parte a unui proces legal (*vyavahāra-pada*) al celor implicați într-un proces (*vyavahārin*) și care se ceartă – astfel este înțelesul.

Iar din particula ‹și› (*ca*) rezultă, de asemenea, efortul vocii/gâtului (*kaṇṭha*).

‹Extensie/amplificare›: astfel, a spus că este doar o proliferare a cuvintelor, căci chiar din scopul/descrierea tratatului (*grantha-lakṣaṇa*) nu există un înțeles/scop (*artha*) mai mare decât acesta.

ब्रह्मज्ञानेन ब्रह्मभावप्राप्तिः
Dobândirea stării de *brahman* prin cunoașterea lui *brahman*

नैव चिन्त्यं न चाचिन्त्यं न चिन्त्यं[१] चिन्त्यमेव च[२] ।
पक्षपातविनिर्मुक्तं ब्रह्म संपद्यते तदा[३] ॥ ६ ॥

6. Nu este deloc de conceput, nu este de ne-conceput,
Nu este de conceput ori doar de conceput –
Pe deplin izbăvit de orișice părtinire
Atunci[1] dobândește/atinge [starea de] *brahman*.

उपनिषद्ब्रह्मयोगिन् — ब्रह्मयाथात्म्यविदः तद्भावापत्तिमाह – नैवेति। स्वातिरेकेण एतन्नैव चिन्त्यं स्वमात्रत्वात्। स्वमात्रतया नचाचिन्त्यम्। सविशेषतया न चिन्त्यम्। स्वयमेवेति चिन्त्यमेव तत्। नैव चिन्त्यमित्यादिपक्षे पततीति पक्षपातं तद्विनिर्मुक्तं ब्रह्म स्वमात्रमिति यदा वेद तदा वेदनसमकालं ब्रह्म संपद्यते ब्रह्मैव भवतीत्यर्थः ॥ ६ ॥

---

[१] चाचिन्त्यमचिन्त्यम्॥ [२] तत्॥ [३] ध्रुवम्॥

---

1 Var. n. ३: „Cu adevărat”.

UPANIṢADBRAHMAYOGIN — ‹Nu este›: spune că dobândirea stării acestuia este a cunoscătorului naturii reale a lui *brahman*. Acesta, fiind diferit de sine (*svātireka*) și datorită stării sale de a fi prin sine (*svamātratva*), nu poate fi [nicicum] de conceput (obiect al gândirii), iar prin starea sa de a fi prin sine (*svamātratā*) nu este nici de ne-conceput. Nu trebuie gândit ca fiind cu caracteristici (*saviśeṣatā*). Acesta, desigur, trebuie conceput ca fiind doar prin sine însuși (*svayam*).

Fiind pe deplin izbăvit de orișice părtinire a acestuia – cade într-o părtinire precum „nu este de conceput” etc. – atunci când cunoaște că *brahman* există prin sine însuși (*svamātra*)[1], chiar atunci, concomitent cu această cunoaștere (*vedana*), dobândește/atinge [starea de] *brahman*, devine chiar *brahman* – astfel este înțelesul.

शंकरानन्द् — मनोनिरोधे सति परमपुरुषार्थता कथमित्यत आह। नैव चिन्त्यं यस्मात्परमं पदं मनोनुकूलशब्दादिरूपत्वेन चिन्तार्हं नैव। तर्हि किं प्रतिकूलशब्दादिरूपमित्याशङ्क्य नेत्याह – न चाचिन्त्यं चिन्तानर्हं दुष्टशब्दादिरूपमपि न। चकारः शब्दाद्यगोचरत्वमप्याह। ननु माऽस्तु शब्दादिरूपं मा च शब्दादिविषयः किंतु तज्जन्यसुखरूपमस्त्वित्यत आह। न चिन्त्यं चिन्तानर्हवैषयिकसुखरूपं न। तर्हि किं दुःखरूपमित्याशङ्क्य नेत्याह – चिन्त्यमेव चिन्तार्हतोपलक्षितस्वयंप्रकाशमाननित्यनिरतिशयानन्दस्वरूपमेव न त्वन्यत्[१]। तत्सत्यज्ञानादिलक्षणं प्रसिद्धम्। पक्षपातविनिर्मुक्तं हस्तिपुत्तिकादिशरीरेष्वेकरूपेण वर्तमानम्। ब्रह्म बृहत्सर्वस्मादाधिकं देशकालवस्तुपरिच्छेदशून्यमित्यर्थः। संपद्यते मनः सम्यगशेषव्यापारशून्यत्वेन प्राप्तं भवति। तदा तस्मिन्मनसो निरोधावसरे। तस्मात्परमपुरुषार्थतेत्यर्थः॥ ६॥

ŚAṀKARĀNANDA — De aceea spune: „cum poate fi scopul [suprem al] omului (*puruṣa-artha*) atunci când are loc suspendarea/oprirea minții (*mano-nirodha*)?”

‹Nu este deloc de conceput›: deoarece starea supremă nu este potrivită a fi de conceput sub forma sunetului (*śabda*) etc. care este plăcut/potrivit (*anukūla*) minții (*manas*). Îndoindu-se astfel: „atunci oare este sub forma sunetului (*śabda*) etc. care este ne-plăcut/-potrivit (*pratikūla*) [minții]?”

‹Nu este de ne-conceput›: nu este ne-potrivit cugetării și nici sub forma sunetului (*śabda*) etc. fals/rău (*duṣṭa*). Spune că particula ‹și› (*ca*) [indică] sfera/aria sunetului (*śabda*) etc. De aceea spune: fără doar și poate să nu fie sub forma sunetului (*śabda*) etc. și să nu fie obiect al simțurilor (*viṣaya*) precum sunetul (*śabda*) etc., totuși poate să fie sub forma plăcerii (*sukha*) generate de acestea.

‹Nu este de conceput›: nu este de natura/forma plăcerii senzoriale ori nepotrivit cugetării. Presupunând: „atunci, oare este sub forma suferinței (*duḥkha*)?” – spune că nu.

‹Doar de conceput›: fiind cu adevărat prin propria-i natură beatitudine (*ānanda*), fără de limite (*niratiśaya*), etern, manifestare/strălucire prin sine,[2] perceput ca fiind potrivit cugetării – dar nu altceva. Acesta este prea bine-cunoscut (*prasiddha*) ca fiind caracterizat de cunoașterea realului (*satya-jñāna*) etc.

‹Pe deplin izbăvit de orișice părtinire›: prezent într-o singură formă/natură (*rūpa*) în trupurile elefanților (*hasti*), termitelor/albinelor (*puttikā*) etc.

---

[१] एव नान्यत्॥

---

1 Var.: „*brahman* este propria natură”.

2 Var.: „fiind cu adevărat prin propria-i natură beatitudine fără de limite și eternă ce strălucește prin sine”.

‹*Brahman*›: este vast, superior față de orișice, lipsit fiind de limitări precum spațiu (*deśa*), timp (*kāla*) ori obiecte (*vastu*) – astfel este înțelesul.

‹Dobândește/atinge›: mintea (*manas*) este dobândită/conținută pe deplin prin starea de absență fără rest a activității [ei].

‹Atunci›: în acel moment în care are loc suspendarea/oprirea [activității] minții. De aceea este scopul [suprem al] omului (*puruṣa-arthatā*) – astfel este înțelesul.

सविशेषब्रह्मानुसंधानेन निर्विशेषब्रह्माधिगमः
Dobândirea lui *brahman* fără de caracteristici (*nirviśeṣa*) este prin investigarea lui *brahman* cu caracteristici (*saviśeṣa*)

स्वरेण संधयेद्योगमस्वरं भावयेत्परम्।
अस्वरेणानुभावेन नाभावो[१] भाव[२] इष्यते॥७॥

7. Practica (*yoga*) trebuie realizată cu ajutorul vocalei (*svara*) [OṀ],
Starea supremă (*para*) trebuie contemplată fără vocala (*asvara*) [OṀ].
Prin experiența fără vocala (*asvara*) [OṀ]
Ne-ne-existența este considerată existență.

उपनिषद्ब्रह्मयोगिन् — सविशेषब्रह्मोपासनया निर्विशेषब्रह्माधिगमः स्यादित्याह – स्वरेणेति। ओङ्कारस्वरेणाऽऽदावपरब्रह्मयोगं संधयेत्सविशेषेश्वरोऽस्मीत्यनुसंधानं कुर्यात्। सविशेषब्रह्मप्रसादात्परमस्वरं निर्विशेषं ब्रह्म भावयेत्। अस्वरेण निर्विशेषब्रह्मणा अनुभावेनाऽनुभवेनाऽस्वरं परं ब्रह्मैव भावयेदिति पुर्वेणान्वयः। स्वराभावोऽस्वर इति चेन्न। अस्वरस्य निर्विशेषब्रह्मतया भावरूपत्वात्। न हि भावः कदाऽप्यभाव इष्यते॥७॥

UPANIṢADBRAHMAYOGIN — ‹Cu ajutorul vocalei (*svara*) [OṀ]›: spune că dobândirea lui *brahman* fără de caracteristici (*nirviśeṣa*) este prin venerarea (*upāsanā*) lui *brahman* cu caracteristici (*saviśeṣa*). Cu ajutorul vocalei (*svara*) OṀ trebuie să investigheze/practice mai întâi unirea/contemplarea (*yoga*) cu *brahman* ne-suprem (*apara*) – trebuie să realizeze investigarea/reflectarea astfel „[eu] sunt Domnul (Īśvara) cu caracteristici (*saviśeṣa*)". Starea supremă (*para*), *brahman* fără de caracteristici (*nirviśeṣa*), trebuie contemplată fără vocala (*asvara*) [OṀ] după/din strălucirea/serenitatea lui *brahman* cu caracteristici (*saviśeṣa*)[1].

‹Prin experiența fără vocala (*asvara*) [OṀ]›: trebuie să contemple supremul *brahman* fără vocala (*asvara*) [OṀ] prin realizarea/percepția lui *brahman* fără de caracteristici (*nirviśeṣa*) – astfel este corelația logică anterioară [a cuvintelor].

Dacă [ar spune] „fără vocală (*asvara*) [înseamnă] ne-existența vocalei (*svara*)", [se răspunde că] nu: este fără vocală (*asvara*) datorită naturii [sale] reale (*bhāvarūpa*), prin faptul de a fi *brahman* fără de caracteristici (*nirviśeṣa*). Într-adevăr, niciodată existența (*bhāva*) nu este considerată ne-existență (*abhāva*).

[१] नभावः॥ [२] भावो वाऽभावः॥

1 Var.: „cu ajutorul/prin grația lui *brahman* cu caracteristici (*saviśeṣa*)."

शंकरानन्द — मनोनिरोधं परमपुरुषार्थमुत्त्वा तत्रोपायमाह। स्वरेण स्वरशब्दोपलक्षितेन प्रणवेन संधयेत्संधारयेदकाराद्याभिर्मात्राभिर्यथोपदेशं ध्यानं कुर्यादित्यर्थः। योगं चित्तवृत्तिनिरोधनमहं[१] ब्रह्मास्मीतिबोधफलम्। प्रणवे स्थैर्ये जाते ततोऽस्वरं प्रणवं भावयेत्प्रत्ययावृत्तिं कुर्यात्। परमनन्तरमस्वरेणोक्तेनानुभावेनाहं ब्रह्मास्मीत्यनुभवफलेन भावनेनाभावोऽविद्यातत्कार्यादीनामसत्त्वं भाव इष्यते सर्वपरिच्छेदहीनस्य ब्रह्मणः सत्ताऽङ्गी क्रियते। सच्चिदानन्दरूपं ब्रह्मावशिष्यत इत्यर्थः॥७॥

Śaṁkarānanda — Spunând „suspendarea [activității] minții (*manas*) este scopul suprem al omului” descrie aici calea (*upāya*).

‹Trebuie realizată cu ajutorul vocalei (*svara*) [OṀ]›: să țină/observe [în minte] *praṇava* (OṀ), indicată prin cuvântul „vocală” (*svara*), iar cu elementele/morele (*mātrā*), precum litera A etc., trebuie să facă meditația (*dhyāna*) conform învățăturii (*upadeśa*) [maestrului] – astfel este înțelesul.

‹Practica (*yoga*)›: rezultatul cunoașterii (*bodha*) „eu sunt *brahman*” este „suspendarea/oprirea (*nirodhama*) activității (*vṛtti*) psihicului (*vṛtti*)”[1].

‹Trebuie contemplată fără vocala (*asvara*) [OṀ]› *praṇava* atunci când apare stabilitatea în *praṇava* (OṀ), trebuie să repete cu/revină la sunetul/litera următoare (*pratyaya*).

Imediat după aceea, prin experiența celei numită „fără vocală” (*asvara*), prin contemplarea ca rezultat al percepției/realizării „eu *brahman* sunt”, este considerată/acceptată existența ne-ființării (*asattva*)/ne-existenței (*abhāva*) ne-științei (*avidyā*), a efectelor acesteia etc. – este admisă starea de ființă (*sattā*) a lui *brahman* care este lipsit de orișice limitare. Rămâne doar *brahman* a cărui natură este „ființă-conștiință-beatitudine” (*sat-cit-ānanda*) – astfel este înțelesul.

तदेव निष्कलं ब्रह्म निर्विकल्पं निरञ्जनम्।
तद्ब्रह्माहमिति ज्ञात्वा ब्रह्म संपद्यते ध्रुवम्॥८॥

8. Acel *brahman* este fără de părți (*niṣkala*),
Fără de constructe mentale (*nirvikalpa*), fără de pată/impuritate (*nirañjana*).
Cunoscând „acest *brahman* sunt eu”,
Se dovedește a fi eternul *brahman*.[2]

उपनिषद्ब्रह्मयोगिन् — यस्मादेवं तस्माद्यदेव अस्वरं तदेव प्राणादिनामान्तषोडशकलावैलक्षण्येनोपबृंहणान्निष्कळं ब्रह्म स्वविकल्पितविकल्पासंभवान्निर्विकल्पं स्वाञ्जनार्हस्वातिरिक्तवैरळ्यान्निरञ्जनं यत्तद्ब्रह्माहमिति ज्ञात्वा तज्ज्ञानसमकालं ध्रुवं निर्विशेषं ब्रह्म संपद्यते॥८॥

Upaniṣadbrahmayogin — Fiind astfel, adică fără vocală (*asvara*), prin urmare cunoscând „eu sunt acel *brahman*”

- ‹*brahman* fără de părți (*niṣkala*)›: datorită extinderii și prin diferențierea/contrarietatea față de cele 16 părți (*ṣoḍaśa-kalā*) finale ale suflului (*prāṇa*) etc.,

---

१ ०निरोधमहम्॥

---

1 *YS* I.2.

2 Var.: „Se dovedește cu certitudine a fi *brahman*.”

- ‹fără de constructe mentale (*nirvikalpa*)›: datorită imposibilității/ne-existenței constructului mental (*vikalpa*) auto-generat,
- ‹fără de pată/impuritatea (*nirañjana*)›: datorită puținei [posibilități] de a fi potrivit a fi el însuși cu pată/impuritate (*añjana*), fiind separat de sine (*svātirikta*),[1]

concomitent cu acea cunoaștere (*jñāna*) se dovedește a fi cu certitudine *brahman* fără de caracteristici (*nirviśeṣa*).

शंकरानन्द — इदानीमस्य भावस्योक्तरूपतामाह। तदेवाविद्यादीनामभावे प्रसिद्धं सत्त्वमेव न त्वन्यत्। निष्कलं निर्गताः प्राणश्रद्धाखवायुज्योतिरप्पृथिवीन्द्रियमनोन्नवीर्यतपोमन्त्रकर्मलोकनामरूपाः कला यस्मात्तन्निष्कलम्। ब्रह्म सर्वसमादप्यधिकम्। निर्विकल्पं निर्गता विकल्पा इदमनिदं वेत्यादिरूपा वस्तुशून्या वा प्रत्यया यस्मात्तन्निर्विकल्पम्। निरञ्जनं निर्गतमञ्जनं सर्वकारणमविद्या यस्मात्तन्निरञ्जनम्। एतादृशं ब्रह्म ब्रह्मवादिनः प्रसिद्धमित्याह – तदुक्तं प्रसिद्धं ब्रह्म सर्वपरिच्छेदशून्यं बृहत्। अहमस्मत्प्रत्ययव्यवहारयोग्यस्वयंप्रकाशमानचिदानन्दात्मा ब्रह्मणो भेदरहितः। इत्यनेन प्रकारेण ज्ञात्वा साक्षात्कृत्य ब्रह्मोक्तं स्वात्माव्यतिरिक्तं संपद्यते संपन्नो भवति। ब्रह्मैव सन्ब्रह्माप्येतीत्यर्थः। ध्रुवं निश्चलं कूटस्थमविनाशीत्यर्थः ॥८॥

Śaṁkarānanda — Acum spune despre natura menționată a acestei stări/existențe (*bhāva*).

‹Acel›: nimic altceva, doar ființarea/existența (*sattva*) care este prea bine-cunoscută (*prasiddha*) atunci când nu există (*abhāva*) ne-știința (*avidyā*) etc.

‹Fără de părți (*niṣkala*)›: deoarece părțile (*kala*), precum suflul (*prāṇa*), credința/dorința (*śraddhā*), spațiul/eterul (*kha*), aerul (*vāyu*), focul (*jyotis*), apa (*ap*), pământul (*pṛthivī*), organele/simțurile (*indriya*), mintea (*manas*), hrana (*anna*), vigoarea/virilitatea (*vīrya*), asceza (*tapas*), *mantra*, acțiunea (*karman*), lumea (*loka*), numele și forma (*nāma-rūpa*) au dispărut (*nirgata*)[2], acela este fără de părți (*niṣkala*).

‹*Brahman*›: același/deplin (*sama*) în toate, dar mai presus (*adhika*).

‹Fără de constructe mentale (*nirvikalpa*)›: deoarece constructele mentale (*vikalpa*), care sunt de natura «acesta sau nu acesta» etc., au dispărut (*nirgata*) sau [deoarece] conținuturile mentale (*pratyaya*) sunt lipsite de obiect/realitate (*vastu*), acela este fără de constructe mentale (*nirvikalpa*).

‹Fără de pată/impuritate (*nirañjana*)›: deoarece pata/impuritatea (*añjana*), [*i.e.*] ne-știința (*avidyā*) care este cauza tuturor, a dispărut (*nirgata*), acela este fără de pată/impuritate (*nirañjana*).

‹„Acest *brahman*"›: despre care s-a spus că este prea bine-cunoscut (*prasiddha*) a fi vast (*bṛhat*) și lipsit de orișice delimitare – spune că „un astfel de *brahman* este bine-cunoscut de către cunoscătorul lui *brahman*.

‹„Eu"›: a fi de natura conștiinței (*cit*) și beatitudinii (*ānanda*) ce se manifestă prin sine și este capabilă de activitatea conținutului mental (*pratyaya*) [de tip] „eu/al meu" (*asmad*) – absența diferenței față de *brahman*.

---

1 Traducerea compusului *svāñjanārhasvātiriktavairalyāt* nu este încă total satisfăcătoare.

2 Var.: „sunt manifestate (*nirgata*)".

‹Cunoscând ... se dovedește a fi cu siguranță *brahman*›: realizând direct în acest mod, descris ca fiind ne-diferit de propriul sine (*svātman*), devine pe deplin perfect (*sampanna*). Fiind *brahman* [*i.e.*] dobândește/atinge [natura lui] *brahman* – astfel este înțelesul.

‹Eternul›: fără de clintire (*niścala*), neschimbător (*kūṭastha*), ne-pieritor (*avinaśin*) – astfel este înțelesul.

निर्विकल्पमनन्तं च हेतुदृष्टान्तवर्जितम्।
अप्रमेयमनादिं च यज्ज्ञात्वा मुच्यते बुधः ॥९॥

9. Fără de transformare/distincții (*nirvikalpa*) și ne-sfârșit (*ananta*),
Lipsit pe deplin de cauză (*hetu*) și finalitate (*dṛṣṭānta*),
Ne-cuantificabil (*aprameya*) și fără început (*anādi*) –
Cunoscându-l astfel, înțeleptul este izbăvit.

उपनिषद्ब्रह्मयोगिन् — उक्तार्थमेव भङ्ग्यन्तरेणाह – निर्विकल्पमिति। जाग्रज्जाग्रदाद्यविकल्पानुज्ञैकरसान्तचतुष्पञ्चदशविकल्पाः यत्र स्वावशेषतया पर्यवस्यन्ति तन्निर्विकल्पम्। निर्विकल्पस्य सूक्ष्मत्वेनान्तवत्त्वं स्यादित्यत आह – अनन्तं चेति। त्रिविधपरिच्छेदवैरळ्याद्देशतः कालतो वस्तुतः परिच्छेदरहितं[१] ब्रह्म इति श्रुतेः। चशब्दो निष्प्रतियोगिकानन्त्यद्योतकः। उक्तार्थे को हेतुः दृष्टान्तो वा क इत्यत आह – हेतुदृष्टान्तवर्जितमिति। स्वसिद्धौ स्वातिरिक्तहेत्वभावात्स्वस्य निष्प्रतियोगिकत्वेन दृष्टान्तासंभवाच्च। यत एवमतस्तदप्रमेयं वेदान्तेतरप्रमाणासहत्वात्। अप्रमेयत्वेऽपि तदादिमत्स्यादित्यत आह – अनादिं चेति। निष्प्रतियोगिकसन्मात्रस्योत्पत्त्यादेरसंभवात्। चशब्दतः स्वातिरिक्तस्याप्यजत्वं द्योत्यते। पश्यतेहापि सन्मात्रमसदन्यद्ब्रह्ममात्रमसन्नहीति श्रुतेः। यदेवं ज्ञात्वा बुधो विद्वाञ्ज्ञानसमकालं स्वातिरिक्तास्तित्वभ्रमतो मुच्यते तत्स्वमात्रमवशिष्यते इत्यर्थः ॥९॥

UPANIṢADBRAHMAYOGIN — ‹Fără de transformare/distincții (*nirvikalpa*)›: spune înțelesul exprimat printr-un alt/indirect mod. Acesta este fără de transformare/distincții (*nirvikalpa*) atunci când cele patru sau cincisprezece transformări/distincții (*vikalpa*) care se termină cu esența unică (*eka-rasa*), care permite transformări/distincții (*vikalpa*) precum starea de trezie (*jāgrat*) etc., se sfârșesc prin faptul de a fi prin sine însuși ceea ce rămâne [ca fundament al existenței].

‹Și ne-sfârșit (*ananta*)›: dacă spune „cel fără de transformări/distincții (*nirvikalpa*) ar putea avea un sfârșit (*antavattva*) prin starea de a fi subtil (*sūkṣmatva*)". Din cauza puținătății întreitei limitări, precum [spune] scriptura:

> *Brahman* este lipsit de [de]limitări cu privire la loc (*deśa*), timp (*kāla*) ori natura lucrurilor (*vastu*).[1]

Particula ‹și› (*ca*) exprimă „infinitatea fără de substrat/corespondent (*niṣpratiyogika-anantya*)".

‹Lipsit pe deplin de cauză (*hetu*) și finalitate (*dṛṣṭānta*)›: dacă spune „care este cauza ori care este finalitatea conform înțelesului enunțat?" Ambele aparțin propriei naturi

[१] °शून्यः ॥

1 *Tejo-bindu-up.* IV.42, *Tripādvibhūti-mahānārāyaṇa-up.* I.3, *Mahāvākyaratnāvalyām* XVII.29.

(*svasiddha*) datorită ne-existenței unei cauze (*hetu*) diferită de sine (*svātirikta*) și datorită ne-existenței unei finalități/distrugeri (*dṛṣṭānta*) prin starea sa care este fără de substrat/corespondent (*niṣpratiyogika*)[1].

Tocmai din acest motiv acesta este ‹ne-cuantificabil (*aprameya*)›, datorită ne-puținței mijloacelor de cunoaștere (*pramāṇa*) altele decât Vedānta.

‹Și fără început (*anādi*)›: dacă spune „chiar dacă este ne-cuantificabil (*aprameya*) acesta poate poseda un început". Datorită ne-existenței apariției (*utpatti*) etc. a ceea ce este doar ființă (*sat*) fără de substrat/corespondent (*niṣpratiyogika*). Prin particula ‹și› (*ca*) este indicată starea de ne-născut (*ajatva*) a ceea ce este diferit de sine (*svātirikta*), precum [spune] scriptura:

> Priviți! Aici doar ființa (*sat*) există, celălalt este ne-ființa (*asat*).[2]
>
> Doar *brahman* există, ne-ființa (*asat*) nu există.[3]

Când, astfel cunoscând, ‹înțeleptul›, cel care cunoaște, ‹este izbăvit› chiar în momentul cunoașterii (*jñāna*) din confuzia existenței a ceea ce este diferit de sine (*svātirikta*), atunci rămâne doar propria-i natură – astfel este înțelesul.

शंकरानन्द — विद्वत्प्रसिद्धौ हेतुमाह। निर्विकल्पं व्याख्यातम्। अनन्तं च देशकालवस्तुपरिच्छेदशून्यम्। चशब्दात्सत्यज्ञानादिलक्षणमपि। हेतुदृष्टान्तवर्जितं हेतुतृतीयान्तं पञ्चम्यन्तं वा वचनं कस्यचिदर्थस्य साधकं दृष्टान्तो यस्य कथनेन लौकिकपरीक्षकबुद्धिप्रसादस्ताभ्यामनुमानं लक्षितं तद्वर्जितमनुमानागम्यमित्यर्थः। न केवलमनुमानागम्यं किं त्वप्रमेयं प्रमाणमात्रागम्यम्। अनादिं चाऽऽदिः कारणं तच्छून्यमनादिमनादीत्यर्थः। चशब्दाद्विकारान्तरशून्यमपि। यत्प्रसिद्धं ज्ञात्वा साक्षात्कृत्य मुच्यतेऽविद्यादिभ्यो विमुक्तो भवति। बुधो ज्ञानी तस्मात्प्रसिद्धमित्यर्थः ॥९॥

Śaṁkarānanda — Enunță cauza (*hetu*) celui care cunoaște (*vidvas*) și a ceea ce este prea bine-cunoscut (*prasiddha*).[4]

‹Fără de transformare/distincții (*nirvikalpa*)›: este explicat în detaliu.

‹Și ne-sfârșit (*ananta*)›: lipsit pe deplin de [de]limitări cu privire la loc (*deśa*), timp (*kāla*) ori natura lucrurilor (*vastu*). Prin particula ‹și› (*ca*) este [indicată] caracteristica de a fi cunoscător al realului (*satya-jñāna*) etc.

‹Lipsit pe deplin de cauză (*hetu*) și finalitate (*dṛṣṭānta*)›: enunțul are sfârșirea [cuvântului] „cauză" (*hetu*) în terminația a treia (*i.e.* instrumental) sau sfârșirea este în terminația a cincia (*i.e.* ablativ), fiind împlinirea oricărui fel de înțeles, iar finalitatea (*dṛṣṭānta*), prin relatarea acestuia, este spre clarificarea intelectului (*buddhi*) căutătorului obișnuit (*laukika*); prin cele două este indicată inferența (*anumāna*), iar lipsit pe deplin de acestea [înseamnă] „de ne-atins prin inferență" (*anumāna*) – astfel este înțelesul.

‹Ne-cuantificabil (*aprameya*)›: nu este doar „de ne-atins prin inferență" (*anumāna*), este de ne-atins prin orice mijloace de cunoaștere (*pramāṇa*).

---

1 Var.: „datorită ne-existenței unui precedent (*dṛṣṭānta*) prin starea sa care este fără de corespondent (*niṣpratiyogika*)"

2 *V. NtUp* VIII.

3 *Tejo-bindu-up.* v.47d.

4 Var.: „Enunță cauza (*hetu*) întru desăvârșirea (*prasiddhi*) cunoscătorului (*vidvas*)."

‹Și fără început (*anādi*)›: „început" (*ādi*), [*i.e.*] „cauză" (*kāraṇa*), absența acestuia [înseamnă] „fără început" (*anādi*) – astfel este înțelesul celui fără început. Prin particula ‹și› (*ca*) este [indicată,] de asemenea, absența altor transformări (*vikāra*).

‹Cunoscându-l astfel … este izbăvit›: realizând în mod direct ceea ce este prea bine-cunoscut (*prasiddha*), devine pe deplin izbăvit (*vimukta*) din ne-știință (*avidyā*) etc.

‹Înțeleptul (*budha*)›: cunoscătorul (*jñānin*), de aceea este bine-cunoscut (*prasiddha*) – astfel este înțelesul.

न निरोधो न चोत्पत्तिर्न बद्धो न च साधकः।
न मुमुक्षुर्न[१] वै मुक्त इत्येषा परमार्थता॥१०॥

10. Aceasta este realitatea supremă (*paramārthatā*):
Nu există distrugere/suspendare (*nirodha*) și nici apariție (*utpatti*),
Nu există cel legat (*baddha*) și nici cel care practică (*sādhaka*),
Nu există cel care aspiră la eliberare (*mumukṣu*) și nici cel izbăvit (*mukta*).

उपनिषद्ब्रह्मयोगिन् — उत्पत्तिप्रलयबन्धमोक्षादिव्यवस्थादर्शनात्कथं स्वमात्रसिद्धिरित्याशङ्क्य अस्याः स्वाविद्याविकल्पितत्वेन कारणतुल्यत्वान्निष्प्रतियोगिकस्वमात्रसिद्धिः निरङ्कुशा इत्याह – न निरोध इति। निरोधः प्रलयः। उत्पत्तिः जातिः। बद्धः संसारी। मोक्षसाधकः प्रमाता। स्वाज्ञानतत्कार्यान्मोक्तुमिच्छुः मुमुक्षुः। संछिन्नसंसृतिपाशो मुक्तः इत्यादिकल्पना यतः स्वातिरिक्तास्तिताप्रभवाऽतः स्वातिरिक्तसामान्यस्य शशविषाणवदवस्तुत्वेनाविद्यकत्वात्स्वातिरिक्तोत्पत्तिप्रलयादिः निष्प्रतियोगिकाभावरूपः इत्यत्र मायाविद्याज्ञानविश्वाभावान्तःकरणादयः ब्रह्मातिरिक्तपर्यायाः अत्यन्ताभावरूपिणः इति परमाक्षरोक्तेः निरोधादि न स्वमात्रेऽस्तीत्येषैव परमार्थता। अतो निष्प्रतियोगिकब्रह्ममात्रसिद्धिः निरङ्कुशेत्यर्थः॥१०॥

Upaniṣadbrahmayogin — ‹Nu există distrugere/suspendare (*nirodha*)›: dacă prin starea de a fi proiectată de propria-i ne-știință (*svāvidyā*), din cauza asemănării cu cauza (*kāraṇa*), îndoindu-se [astfel:] „datorită vederii ordinii lucrurilor – apariție (*utpatti*), dizolvare (*pralaya*), legare (*bandha*), eliberare (*mokṣa*) etc. – cum ar putea exista desăvârșirea doar prin sine (*svamātra-siddhi*)?" – spune că desăvârșirea doar prin sine (*svamātra-siddhi*), care este fără de substrat/corespondent (*niṣpratiyogika*), este fără de frâu (*niraṅkuśā*).

‹Distrugere (*nirodha*)›: dizolvare (*pralaya*).

‹Apariție (*utpatti*)›: naștere (*jāti*).

‹Cel legat (*baddha*)›: cel aflat în *saṁsāra*.

‹Cel care practică (*sādhaka*)› întru eliberare (*mokṣa*): cel ce cunoaște corect (*pramātṛ*).

‹Cel care aspiră la eliberare (*mumukṣu*)›: cel care dorește să se elibereze din propria ne-cunoaștere (*ajñāna*) și din rezultatul (*kārya*) acesteia.

‹Aceasta este realitatea supremă (*paramārthatā*)›: deoarece falsa concepere (*kalpanā*) precum „legătura de *saṁsāra* este tăiată", „izbăvit (*mukta*)" etc., apare din [iluzia unei] existențe separate de sine, atunci prin starea de ne-substanțialitate (*avastutva*) aidoma coarnelor iepurelui (*śaśa-viṣāṇa*) și prin starea ce constă în ne-știință (*avidyā*), apariția (*utpatti*), dizolvarea (*pralaya*) etc., a căror natură este ne-existența fără de substrat/

[१] मुमुक्षान॥

corespondent (*niṣpratiyogika*), sunt diferite de sine. Astfel, aici, „iluzia" (*māyā*), „ne-ştiinţa" (*avidyā*), „ne-cunoaşterea" (*ajñāna*), „universul" (*viśva*), „instrumentul interior" (*antaḥkaraṇa*) etc., sunt sinonime pentru ceea ce este diferit de *brahman*, a cărui natură transcende ne-existenţa (*abhāva*). Astfel, suspendarea (*nirodha*) [activităţii psihicului] etc. ca rezultat al rostirii silabei OṀ nu se află în/prin sine (*svamātra*). De aceea, desăvârşirea doar prin *brahman* este fără de frâu (*niraṅkuśā*) – astfel este înţelesul.

शंकरानन्द — ननु मनसो निरोध उत्पत्तिश्च तदीयैर्धर्मैरसङ्गोदासीनस्य पुरुषस्य श्लेषश्चेदङ्गीकृतो वास्तवस्तथा तद्वत्त्वमेव स्यादित्यत आह। न निरोधो निरोधो विनाशो मनसः शरीरादेर्वा वास्तवो न। न चोत्पत्तिः प्रादुर्भावो मनसोऽन्यस्य वा वास्तवो नापि। नन्वहं बद्धः साधको मुमुक्षुर्मुक्तश्चेत्यादिप्रत्ययः प्रत्यक्ष इत्यत आह – न बद्धो बद्धोऽविद्यादिरशनाभिर्वस्तुतो न। न च साधकः साधकः संन्यासब्रह्मचर्यादिसाधनगुणानुष्ठाता वस्तुतो न। चकारात्कर्तैत्यादिरपि न। न मुमुक्षोर्मोक्षेच्छावान्वस्तुतो न। न वै मुक्तः प्रसिद्धोऽविद्यादिबन्धनगणैर्विमुक्तो न। यदेतन्निरोधोत्पत्त्यादिकं मनसः स्वस्यान्यस्य वा प्रतीयते तत्सर्वं मिथ्यैव न तु वास्तवमित्यर्थः। इत्यनेन प्रकारेण या बुद्धिरेषोक्ता साक्षिप्रत्यक्षा परमार्थता परमार्थभावो वास्तवीत्यर्थः॥१०॥

ŚAṀKARĀNANDA — Fără doar şi poate, dacă este admisă ca fiind adevărată apariţia (*utpatti*) şi suspendarea (*nirodha*) [activităţii] minţii (*manas*) şi conexiunea spiritului (*puruṣa*), care este inactiv (*udāsīna*) şi ne-ataşat (*asaṅga*), cu calităţile (*dharma*) acesteia, atunci de aceea spune că ar fi cu siguranţă în acest fel.

‹Nu există distrugere/suspendare (*nirodha*)›: distrugerea/suspendarea (*nirodha*), adică pierderea totală (*vināśa*) a minţii (*manas*) sau a corpului (*śarīra*) etc. – nu este reală (*vāstava*).

‹Şi nici apariţie (*utpatti*)›: nu există nici o manifestare reală a minţii (*manas*) ori a altceva.

‹Nu există cel legat (*baddha*)›: dacă spune că este evidentă/reală ferma convingere (*pratyaya*) etc., că „eu sunt legat (*baddha*), practicant (*sādhaka*), aspirant la eliberare (*mumukṣu*), izbăvit (*mukta*) etc." – [răspunde că a fi] legat cu frânghii precum ne-ştiinţa (*avidyā*) etc., nu există în realitate.

‹Şi nici cel care practică (*sādhaka*)›: practicantul (*sādhaka*), cel care urmează/împlineşte virtuţile practicii (*sādhana-guṇa*), precum „abstinenţa alimentară" (*saṁnyāsa*), „abstinenţa sexuală" (*brahmacarya*) etc., nu există în realitate.

Prin particula ‹şi› (*ca*) [se arată că] nu există nici „făptuitorul/subiectul" (*kartṛ*) etc.

‹Nu există cel care aspiră la eliberare (*mumukṣu*)›: cel care posedă dorinţa eliberării nu există în realitate.

‹Şi nici cel izbăvit (*mukta*)›: este prea bine ştiut că nu există în realitate cel pe deplin izbăvit de mulţimea legăturilor precum ne-ştiinţa (*avidyā*) etc.

Astfel, orice apare ca fiind a minţii (*manas*) distrugere/suspendare (*nirodha*), apariţie (*utpatti*) etc., proprie ori a altcuiva, toate acestea sunt false, nu există în realitate – astfel este înţelesul.

‹Aceasta este realitatea supremă (*paramārthatā*)›: în acest fel, acea cunoaştere reală (*buddhi*) menţionată este percepţia directă a „văzătorului" (*sākṣin*), starea realităţii supreme (*paramārtha-bhāva*) este reală – astfel este înţelesul.

आत्मन एकत्वम्
Unicitatea sinelui (*ātman*)

एक एवाऽऽत्मा मन्तव्यो जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तिषु।
स्थानत्रयव्यतीतस्य पुनर्जन्म न विद्यते॥ ११ ॥

11. Sinele (*ātman*) trebuie considerat ca fiind unul singur
În stările de veghe (*jāgrat*), de vis (*svapna*) și de somn profund (*suṣupti*) –
Pentru cel care a transcens cele trei stări
Nu mai există re-naștere.

उपनिषद्ब्रह्मयोगिन् — अवस्थाभेदानुरोधेन तदध्यक्षभेदः स्यादित्यत आह – एक इति। चतुश्चतुर्धाभिन्नजाग्रत्स्वप्नसुषुप्तिषु विश्वविश्वाद्यनुज्ञैकरसाविकल्पान्तभेदेन यो विभागः सोऽयमात्मा एक एव इति मन्तव्यः घटशरावाद्यनुगतव्योमैकत्ववज्जाग्रज्जाग्रदाद्यवस्थानुगतविश्वविश्वादिचित एकत्वात्। एवं चतुश्चतुर्धाभिन्नस्थानत्रयव्यतीतस्य तुर्यावस्थाऽऽरूढस्य विश्वविश्वादिरूपेण पुनर्जन्म न विद्यते तथा जन्महेतुस्वाज्ञानवैरळ्यात्॥ ११ ॥

Upaniṣadbrahmayogin — ‹Fiind unul›: dacă spune că diferențierea „martorului" (*adhyakṣa*) ar putea fi în conformitate cu diferențierea stărilor.

‹Trebuie considerat› că „‹sinele (*ātman*) este doar unul›": datorită stării de unicitate a conștiinței (*cit*), *viśva* etc. în stările *jāgrat* etc., aidoma unicității spațiului (*vyoman*) care pătrunde urciorul, vasul etc. – căci în stările de veghe (*jāgrat*), de vis (*svapna*) și de somn profund (*suṣupti*), care sunt diferite de cea de a patra dintre cele patru feluri, acea împărțire fiind prin diferențierea care este cu permisiunea lui *viśva* etc.[1], și care în final este o singură esență ne-diferențiată (*avikalpa*).

‹Nu mai există re-naștere›: datorită absenței ne-cunoașterii de sine (*sva-ajñāna*), care este cauza nașterii sub forma *viśva* etc., pentru cel care a dobândit cea de a patra stare (*turya*), ‹pentru cel care a transcens cele trei stări› care sunt diferite de cea de a patra dintre cele patru feluri.

शंकरानन्द — नन्वात्मा जागरणस्वप्नसुषुप्तानि प्रतिपद्यते। न चैकस्याविकृतस्य तत्त्रयं ततः कथं निरोधाद्यभाव इत्यत आह। एक एव भेदरहितोऽविकार्यैव न तु विपरीतः। आत्माऽहंप्रत्ययव्यवहारयोग्यः स्वयंप्रकाशो बुद्धेर्द्रष्टा। मन्तव्योऽवगन्तव्यः। कुत्र जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तिषु जाग्रतीन्द्रियैर्विषयोपलम्भरूपे स्वप्ने वासनामात्रविषयोपभोगे सुषुप्तावशेषविशेषविज्ञानोपरमरूपायां च तासु। नन्ववस्थाजन्मना तद्विशिष्टस्यापि जन्म स्यादित्यत आह – स्थानत्रयव्यतीतस्य तिष्ठत्येतेष्वात्मेति जागरणादीनि स्थानानि तेषां त्रयं त्रिसंख्यावैशिष्ट्यं तस्माद्व्यतीतो गतस्तस्य तुरीयस्येत्यर्थः। पुनर्भूयः सकृद्भ्रान्त्योत्पादो यो जातस्तस्मादनन्तरमित्यर्थः। अहं ब्रह्मास्मीति ज्ञाने जाते जन्म न विद्यते उत्पादो नास्ति। कुत्रचित्कदाचित्कथंचित्कस्यचिदिति शेषः॥ ११ ॥

Śaṁkarānanda — Dacă spune: „dar, oare, sinele (*ātman*) asumă/dobândește [stările de] veghe (*jāgaraṇa*), de vis (*svapna*) și de somn profund (*suṣupta*)?" „și, deoarece nu există aceste trei [stări] pentru cel unic, care este ne-schimbător (*avikṛta*), cum ar putea exista starea de distrugere/suspendare (*nirodha*) etc.?"

‹Fiind unul singur›: lipsit de dualitate/diferențiere (*bheda*), ne-schimbător (*avikārin*) și nicidecum contrarul.

---

1 Sinele (*ātman*) aflat în cele trei stări: *viśva – jāgrat*, *taijasa – svapna*, *prājña – suṣupti*.

‹Sinele (*ātman*)›: văzătorul/martorul (*draṣṭṛ*) intelectului (*buddhi*) care este prin sine strălucitor/manifest (*svayam-prakāśa*) și perceptibil în viața ordinară [sub forma] „sentimentului de eu” (*ahaṁ-pratyaya*).

‹Trebuie considerat›: trebuie cunoscut/înțeles.

‹În [stările de] veghe (*jāgrat*), de vis (*svapna*) și de somn profund (*suṣupti*)›: unde? În acestea: în [starea de] veghe (*jāgrat*) este de natura percepției/recunoașterii obiectelor simțurilor (*viṣaya*) prin simțuri (*indriya*), în [starea de] vis (*svapna*) este experimentarea obiectelor simțurilor (*viṣaya*) care sunt doar [de natura] condiționărilor/reziduurilor subconștiente (*vāsanā*), iar în [starea de] somn profund (*suṣupti*) este de natura încetării cunoașterii (*vijñāna*) distincțiilor/particularităților (*viśeṣa*) rămase.

‹Pentru cel care a transcens cele trei stări›: dacă spune „dar, prin nașterea stării ar putea exista chiar și nașterea celui caracterizat de aceasta”, sinele (*ātman*) rămâne în acestea, în stările[1] de veghe (*jāgaraṇa*) etc., ‹trei› fiind particularitatea acestora de a fi în număr [doar] de trei, de aceea cel care a dobândit transcenderea [acestora se află în] cea de-a patra (*turīya*) [stare] – astfel este înțelesul.

‹Re-[naștere]›: fiind produsă din nou/iarăși [chiar și] o singură greșeală (*bhrānti*), această naștere este imediat după aceasta – astfel este înțelesul.

‹Nu mai există [re-]naștere›: atunci când apare cunoașterea (*jñāna*) „eu *brahman* sunt” producerea [greșelii] nu există.

Rămâne însă: undeva (*kutracit*), cândva (*kadācit*), cumva (*kathaṁcit*), pentru careva (*kasyacit*).

एक एव हि भूतात्मा भूते भूते व्यवस्थितः।
एकधा बहुधा चैव दृश्यते जलचन्द्रवत्॥ १२॥

12. Unul singur este, într-adevăr, sinele ființelor (*bhūta-ātman*),
Aflat în fiecare ființă în parte.
Este perceput ca fiind unul/simplu și, de asemenea, multiplu,
Aidoma lunii [reflectate] în apă.

उपनिषद्ब्रह्मयोगिन् — कथं पुनरात्मन एकत्वमित्यत्र सदृष्टान्तमेकत्वमाह – एक इति। पञ्चभूतभौतिकव्यवस्थित आत्मा एक एव हि स्वज्ञादिदृष्ट्यनुरोधेन नभोजलबिम्बप्रतिबिम्बभावमापन्नचन्द्रवच्छिवजीवभेदेनैकधा बहुधेव दृश्यते। वस्तुत आत्मन एकत्वात्॥ १२॥

Upaniṣadbrahmayogin — ‹Unul›: spune aici cu ajutorul exemplificării despre starea de unitate „cum ar putea fi starea de unitate a sinelui (*ātman*)”.

‹Unul singur este, într-adevăr, sinele (*ātman*)› care se află în făpturile alcătuite din cele cinci elemente, în conformitate cu „vederea” (*dṛṣṭi*) [ce rezultă din] cunoașterea de sine (*svajñā*) etc.[2], fiind aidoma Lunii care a dobândit starea oglindire în apă a imaginii din cer (*nabhas-jala-bimba-pratibimba-bhāva*).

‹Este perceput ca fiind unul și, de asemenea, multiplu›: prin distincția Śiva|*jīva*.

În realitate, datorită stării de unitate/unicitate a sinelui (*ātman*).

1 Var.: „în organele de simț (*sthāna*), în [stările de]”.

2 Var.: „conform perspectivei (*dṛṣṭi*) cunoașterii de sine (*svajñā*) etc.”

शंकरानन्द — नन्वेकस्य कथमनेकत्वप्रतिभास इत्यत आह। एक एव स्वगतसजातीयविजातीयभेदशून्य एव हि यस्माद्भूतात्मा भूतानां स्थावरजङ्गमानामात्मा भूते भूते तस्मिंस्तस्मिञ्शरीरे। भूतशब्दाभ्यासश्चतुर्विधशरीरसंग्रहार्थः। व्यवास्थितो विविधं तत्तच्छरीरान्तःकरणादिसादृश्यमवलम्ब्यावस्थितोऽवस्थानं प्राप्तः। तस्मादेकधा स्वयंप्रकाशचिदानन्दात्मनैकप्रकारेण बहुधा चैवानेकशरीरादिप्रकारेणापि। चकाराद्द्वेधाऽपि। एवकारस्त्वेकधेत्यनेन संबध्यते। एकधैव सन्बहुधाऽपि दृश्यत इति योजनीयम्। अथवेवकारार्थ एवकारः। उपाधेरेकत्वेनैकधेवोपाधेर्बहुत्वेन बहुधेव च दृश्यत इति योजनीयम्। दृश्यतेऽवलोक्यते। एकस्यैवैकधा बहुधा [१]चावलोकने दृष्टान्तमाह – जलचन्द्रवत्। यथा [२]जलपूर्णे देशेऽनेकपात्रसंतते गगनमण्डलगतो गोपतिरेक एव संतते जले प्रतिबिम्ब एकधेव शरावादिषु प्रतिबिम्बतश्च बहुधेव दृश्यते तद्वत्। अयं प्रतिबिम्बपक्षे दृष्टान्त एकजीवत्वेऽनेकजीवत्वेऽपि योजयितुं शक्यः। स्वारस्यं त्वेकजीवत्वे ॥ १२ ॥

Śaṁkarānanda — Dacă spune: „dar cum ar putea exista aparența/iluzia ne-unicității (*anekatva*) a celui unic?"

‹Unul singur este, într-adevăr, sinele ființelor … în fiecare ființă în parte›: deoarece este cu adevărat lipsit în sine însuși de vreo diferențiere de același fel sau nu[1], de aceea sinele (*ātman*) există în orișice corp al ființelor care se mișcă ori care sunt fixe, iar repetarea cuvântului „ființă" (*bhūta*) are scopul de a enumera toate cele patru feluri de corpuri.

‹Aflat›: stabilit, ajuns în starea (*avasthāna*) de a asuma diferite asemănări/identificări (*sādṛśya*) cu variate corpuri (*śarīra*), instrumente interioare (*antaḥkaraṇa*) etc., iar prin particula ‹și› (*ca*) [indică faptul că] este în două feluri. Dar particula ‹de asemenea› (*eva*) este corelată cu acel „ca fiind unul/simplu" (*ekadhā*) – astfel trebuie înțeles: „deși este unul, este văzut/perceput ca fiind de mai multe ori". Sau, sensul particulei ‹de asemenea› (*eva*) este [chiar] particula „cu adevărat/doar" (*eva*). Astfel trebuie înțeles: din cauza condiționării (*upādhi*) este văzut/perceput ca fiind „unul/simplu" (*ekadhā*) prin starea de unitate/simplitate (*ekatva*) și, de asemenea, din cauza condiționării (*upādhi*) este văzut/perceput ca fiind multiplu (*bahudhā*) prin starea de multiplicitate (*bahutva*).

‹Perceput›: văzut/observat.

‹Aidoma lunii [reflectate] în apă›: spune drept exemplu observarea celui unic odată dar și de mai multe ori. Așa cum Domnul-stelelor (Luna)[2], care este unul, fiind aflat pe bolta cerului, este văzut ca fiind doar unul reflectat într-un loc plin cu apă, apă continuă, și ca fiind multiplu datorită reflectării în nenumărate vase, urcioare etc. alăturate – tot astfel [și despre sine (*ātman*)]. Acest exemplu, din perspectiva reflecției (*pratibimba*), poate fi aplicat atât în cazul unicității ființei (*jīva*), cât și în cazul multiplicității ființelor – naturalețea/evidența este în cazul unicității ființei (*jīva*).

आत्मनो जन्मनाशराहित्यम्
Absența nașterii și a distrugerii sinelui (*ātman*)

घटसंवृतमाकाशं नीयमाने घटे यथा।
घटो लीयेत[३] नाऽऽकाशः तद्वाज्जीवो[४] नभोपमः ॥ १३ ॥

---

[१]वा ॥ [२]जलप्रदेशे ॥ [३]नीयेत ॥ [४]आकाशं तथा जीवः ॥

---

1 *Sajātīya*: din aceeași clasă de obiecte; *vijātīya*: din clase diferite de obiecte.

2 *Go-pati*: domnul vacilor, domnul păstorilor (Indra/Kṛṣṇa), domnul razelor (Soarele), domnul stelelor (Luna), domnul pământului (regele), domnul apelor (Varuṇa)

13. Așa cum spațiul (*ākāśa*) ce se află într-un urcior,
Atunci când urciorul este luat
Sau când urciorul dispare[1], dar nu și spațiul –
Tot astfel și sinele individual (*jīva*) este aidoma spațiului (*nabhas*).

उपनिषद्ब्रह्मयोगिन् — सर्वोपाध्यवच्छिन्नात्मनः तत्सत्त्वासत्त्वाभ्यां स्थितिनाशौ स्यातामित्यत आह – घटेति। घटसंवृतं घटावच्छिन्नाकाशमन्येन घटे नीयमाने यथा घटावच्छिन्नाकाशं नीतमिव भाति न वस्तुतः आकाशस्याचलत्वात्। यदा घटो लीयेत न हि तदवच्छिन्नाकाशो लीनो भवति तथा तद्वन्नभोपमो जीवः स्वोपाधिचलननाशाभ्यां जीवो न चलति न नश्यति चेत्यर्थः जीवापेतं वाव किलेदं म्रियते न जीवो म्रियत इति श्रुतेः ॥ १३ ॥

Upaniṣadbrahmayogin — ‹Într-un urcior›: dacă spune că „existența și distrugerea sinelui (*ātman*) particularizat prin toate condiționările (*upādhi*) ar putea fi prin starea de ființare (*sattva*) ori ne-ființare (*asattva*) a acelora".

‹Așa cum spațiul (*ākāśa*) ce se află într-un urcior, atunci când urciorul este luat›: spațiul particularizat de un urcior apare ca și cum ar fi dus către un alt spațiu particularizat de un urcior – în realitate nu este astfel datorită stării de ne-clintire a spațiului (*ākāśa*).

‹Sau când urciorul dispare, dar nu și spațiul – tot astfel și sinele individual (*jīva*) este aidoma spațiului (*nabhas*)›: atunci când spațiul particularizat astfel devine dizolvat prin clintirea și distrugerea condiționărilor (*upādhi*) proprii, suflul vital/sufletul (*jīva*) nu se clintește și nu dispare – astfel este înțelesul, conform scripturii:

> lipsit fiind de suflul vital (*jīva*), cu adevărat se spune că acesta moare, dar suflul vital/sufletul (*jīva*) nu moare.[2]

शंकरानन्द — इदानीमुपहितो जीव इति पक्षमाश्रित्य दृष्टान्तमाह। घटसंवृतं घटेन सम्यग्वृतं घटसंवृतमाकाशं नभो नीयमाने देशाद्देशान्तरं प्राप्यमाणे घटे कलशे। यथा येन प्रकारेण घटः कलशो नीयेत देशाद्देशान्तरं प्राप्येत नाऽऽकाशं न नभः। तथा तेन प्रकारेण जीवः प्राणानां धारयिताऽऽत्मा प्राणेषु परलोकादौ नीयमानेषु यमादिना न नीयते। तत्र हेतुः। नभोपमः नभउपमो यतो नभसा समस्तस्मात्॥ १३ ॥

Śaṁkarānanda — Acum, în legătură cu aceasta, spune un exemplu având ca suport perspectiva suflului vital/sufletului (*jīva*).

‹Spațiul (*ākāśa*) ce se află într-un urcior, atunci când urciorul este luat›: spațiul (*nabhas*) care este înconjurat pe deplin de către urcior, cuprins de către urcior, se află în vasul dobândit dintr-un loc în alt loc.

‹Așa cum ... sau când urciorul dispare, dar nu și spațiul›: felul în care vasul a ajuns dintr-un loc în alt loc nu este [valabil și pentru] spațiu (*nabhas*). Tot astfel, în acest mod, sinele individual/sufletul (*jīva*), sinele (*ātman*) [sus]ținător al suflurilor (*prāṇa*), nu este dus de către Yama etc. în lumea de dincolo atunci când suflurile (*prāṇa*) sunt îndepărtate/duse. Acolo este cauza (*hetu*).

‹Aidoma spațiului (*nabhas*)›: asemănător spațiului deoarece prin spațiu devine complet (*sama*).

1 Var. n. ३: „este îndepărtat".
2 *ChUp* VI.11.3.

घटवद्विविधाकारं भिद्यमानं पुनः पुनः ।
तद्भेदे च न[1] जानाति स जानाति च नित्यशः ॥ १४ ॥

14. Aidoma unui urcior, având felurite forme,
Fiind spart din nou și din nou,
Iar atunci când acesta este distrus/spart nu cunoaște,
Și totuși acesta cunoaște întotdeauna.

उपनिषद्ब्रह्मयोगिन् — स्वोपाधिसत्त्वासत्त्वाभ्यामात्मा दृश्यते न दृश्यत इति यो जानाति स एवाऽऽत्मयाथात्म्यं जानातीत्याह – घटवदिति। यथा घटादिः विविधाकारः तद्वत्तदवच्छिन्नाकाशमपि पुनः पुन उद्भूतघटादिरूपं विविधाकारमिव दृश्यते। तद्घटादीनां भेदे ध्वंसे लोकस्तदवच्छिन्नाकाशभेदं यथा न जानात्यखण्डाकाशमेव पश्यति। तद्याथात्म्यज्ञस्तु घटाद्युपाधिसत्त्वासत्त्वाभ्यां नित्यशोऽखण्डाकाशमेव जानाति ॥ १४ ॥

Upaniṣadbrahmayogin — ‹Aidoma unui urcior›: spune că cel care cunoaște – „sinele (*ātman*) este văzut și nu este văzut din cauza existenței sau a ne-existenței propriilor condiționării (*upādhi*)" – doar acesta cunoaște adevărata natură a sinelui (*ātman*).

‹Având felurite forme ... din nou și din nou›: așa cum este văzut urciorul etc., tot astfel este [văzut] și spațiul (*ākāśa*) delimitat de acela, formă manifestată a urciorului etc.[1], ca și cum ar avea variate forme.

‹Iar atunci când acesta este distrus›: așa cum atunci când are loc distrugerea urcioarelor etc., oamenii nu cunosc diferența spațiului (*ākāśa*) delimitat de acelea, văd doar spațiul ne-fragmentat (*akhaṇḍa*). Însă cunoscătorul naturii reale a acestuia cunoaște întotdeauna prin starea de ființare (*sattva*) ori de ne-ființare (*asattva*) a condiționărilor (*upādhi*) precum urciorul etc., doar spațiul ne-fragmentat (*akhaṇḍa*).

शंकरानन्द — ननु नभःसमानश्चेदचेतनोऽपि स्यादत आह। घटवद्यथा घटस्तद्वद्विविधाकारमनेकाकारं देहादिकं भिद्यमानं विनाशं गच्छत्। पुनः पुनर्भूयो भूयः। यथा घटादिकं विनश्यति पुनः पुनर्न नभः सर्वगतं तथा देहादिकं विनश्यति पुनः पुनर्नाऽऽत्मा सर्वगत इत्यस्मिन्नंशे दृष्टान्तो न त्वचेतनांश इत्याह – तद्भग्नं च। घटादिगमनादावपि नभो न जानाति घटादिकं विनष्टमित्यादि नावगच्छति। स दार्ष्टान्तिकभूतः स्वयंप्रकाश आनन्दात्मा जानाति च सर्वमिदमवगच्छतीत्यपि। चकारः सर्वानन्यत्वात्सुखित्वादिकमप्याह। नित्यशः सर्वशः ॥ १४ ॥

Śaṁkarānanda — Dar dacă este asemănător spațiului, atunci ar fi ne-conștient (*acetana*) – de aceea spune [acestea].

‹Aidoma unui urcior, având felurite forme, fiind spart›: așa cum este urciorul dobândește distrugerea, tot astfel și cele multiple forme precum trupul etc.

‹Din nou și din nou›: încă odată și încă odată.

‹Iar atunci când acesta este spart›: spune că așa cum urciorul etc. se distrug din nou și din nou dar nu și spațiul (*nabhas*) care este atot-prezent, tot astfel și trupul etc. se distrug din nou și din nou dar nu și sinele (*ātman*) care este atot-prezent – exemplu este în această privință, dar nu în privința ne-conștienței (*acetana*).

‹Nu cunoaște›: chiar și în [privința] deplasării etc. a urciorului etc., spațiul (*nabhas*) nu cunoaște că urciorul etc. este distrus etc.

---

१ न च। तद्भग्नं न च॥

---

1 Var.: „formă a urciorului manifestat etc."

<Și totuși acesta cunoaște>: astfel, realitatea ilustrată, fiind prin sine manifestă (*svayaṁ-prakāśa*) și de natura beatitudinii (*ānanda*), cunoaște toată această [manifestare]. Particula <și> (*ca*) spune că starea de fericire (*sukhatva*) etc. este datorită stării de ne-alteritate față de tot (*sarva-ananyatva*)[1].

<Întotdeauna>: pe deplin/complet/universal/în orice privință/pretutindeni.

निरुपाधिकात्मदर्शनम्
Vederea sinelui (*ātman*) fără de condiționări (*upādhi*)

शब्दमायावृतो नैव तमसा[१] याति पुष्करे[२] ।
भिन्ने तमसि चैकत्वमेक[३] एवानुपश्यति ॥ १५ ॥

15. Cel acoperit de iluzia cuvintelor (*śabda*),
Datorită întunericului (*tamas*), nu merge spre sine (*puṣkara*)[2],
Iar atunci când este străpuns întunericul
Cu adevărat percepe unul ca fiind starea de unitate (*ekatva*).

उपनिषद्ब्रह्मयोगिन् — तथा स्वाज्ञदृष्टिरुपाध्यनुकारिणानात्मभेदं[४] पश्यत्युपाध्यपाये तद्भेदं न पश्यति। परमार्थमतिस्तूपाधिसत्त्वासत्त्वाभ्यां निरुपाधिकमात्मानमेकमेवानुपश्यतीत्याह – शब्देति। शब्दार्थप्रपञ्चहेतुभूता शब्दमाया। यद्वाऽर्थशून्यतया शब्दमात्ररूपिणी वाचारम्भणात्मिकाऽघटितघटनापटीयसी माया। तयाऽऽवृतो जन्तुः तमसाऽन्धकारेणाऽऽवृतजन्तुवत्पुष्करे परमपावने स्वात्मनि नैव याति। प्रदीपादिनाऽन्धकारभेदवत्स्वज्ञानेन स्वाज्ञानतमसि भिन्ने। चकारात्तद्वासनायां नष्टायाम्। प्रत्यक्परचितोः एकत्वमेक एवानुपश्यति। यद्वा – स्वाज्ञस्तु शब्दमायावृतः सन् पुष्करे तमसाऽऽबृतजन्तुवत्सर्वभूतप्रत्यग्ब्रह्मैक्यज्ञानं नैव याति। स्वज्ञस्तु स्वाज्ञानतमसि भिन्ने पुष्करे परमात्मनि सर्वभूतप्रत्यगेकत्वमनुपश्यति। परमार्थदृष्टिस्तु प्रत्यक्परविभागैक्यासहब्रह्मतत्त्वं निष्प्रतियोगिकस्वमात्रमिति पश्यति ॥ १५ ॥

UPANIȘADBRAHMAYOGIN — Astfel, vederea/cunoașterea (*dṛṣṭi*) bazată pe propria ignoranță vede diferența (*bheda*) față de ne-sine (*anātman*) din cauza imitării condiționărilor (*upādhi*), dar atunci când condiționarea (*upādhi*) încetează nu mai vede diferența față de acesta.

<Cuvintelor>: spune că mintea/înțelegerea (*mati*) [determinată de] scopul/adevărul suprem (*paramārtha*) percepe/reflectă asupra sinelui (*ātman*), care este doar unul, fără de condiționări (*upādhi*), atât prin starea de ființare (*sattva*) cât și prin cea de ne-ființare (*asattva*) a condiționărilor (*upādhi*).

<Iluzia cuvintelor>: existența a cărei cauză este manifestarea prin înțelesul cuvintelor (*śabda-artha*)[3]. Sau, prin starea de absență a sensului/obiectului (*artha*), iluzia (*māyā*) are doar natura/forma cuvintelor (*śabda*), alcătuire ce se susține pe cuvinte (*vāc*), foarte capabilă să împlinească ceea ce este de ne-împlinit (*aghaṭita-ghaṭanā*).

<Datorită întunericului (*tamas*), nu merge spre sine (*puṣkara*)>: prin această [iluzie (*māyā*) nu poate ajunge] la propriul sine (*ātman*), purificatorul suprem, fiind aidoma unei ființe (*jantu*) înconjurată de întuneric.

---

[१]तमसः ॥ [२]पुष्कले ॥ [३]एकम् ॥ [४]॰अनुकारिनानात्म॰ ॥

---

1 Var.: „stării de identitate cu toată [manifestarea]".
2 Var.: „spre lotusul (*puṣkara*) [cu o mie de petale]".
3 Var.: „...".

<Iar atunci când este străpuns întunericul>: ne-cunoașterii de sine prin cunoașterea de sine care este aidoma străpungerii/despicării întunericului cu ajutorul unei lămpi etc. Prin particula <iar> (*ca*) [este indicată] distrugerea condiționărilor/reziduurilor subconștiente (*vāsanā*) ale acestuia.

<Cu adevărat percepe unul ca fiind starea de unitate (*ekatva*)>: în conștiința/cunoașterea (*cit*) deopotrivă a sinelui (*pratyañc*) și a alterității (*para*).

Sau – <cel acoperit de iluzia cuvintelor (*śabda*) datorită întunericului (*tamas*), nu merge spre sine (*puṣkara*)>: însă, cel care nu se cunoaște pe sine, fiind aidoma unei ființe acoperită (înconjurată de întuneric) [nu dobândește] cunoașterea identității dintre *brahman* și sinele (*pratyañc*) tuturor ființelor (*bhūta*).

Cel care se cunoaște pe sine percepe/contemplă starea de unitate a sinelui (*pratyañc*) tuturor ființelor în sinele/lotusul (*puṣkara*) care este sinele suprem (*paramātman*), atunci când întunericul (*tamas*) ne-cunoașterii de sine a fost străpuns. Vederea supremă (*paramārtha-dṛṣṭi*) vede realitatea lui *brahman* împreună cu unitatea părților sine|alteritate (*pratyañc|para*) ca fiind doar sinele fără de substrat/corespondent (*niṣ-pratiyogika*).

शंकरानन्द — नन्वेवं चेदयं सर्वज्ञः कस्मात्सर्वदाऽऽनन्दात्मानं नावगच्छतीत्यत आह। शब्दमायावृतः शब्दरूपा वस्तुशून्या मायाऽघटमानविधानपटीयस्यविचारितरमणीया शक्तिस्तयाऽऽवृतोऽहमानन्दात्माऽस्मीतिबोधशून्यः शब्दमायावृतः शब्दादिस्थूलसूक्ष्मप्रपञ्चकारणभूतया[१] वा माययाऽऽवृतो नैव तमसाऽऽयाति पुष्करे यथा लोके गाढतमसाऽऽवृतश्चक्षुष्मान्सर्वज्ञोऽपि पुष्करे क्षेत्राविशेषेऽन्यस्मिन्वा पुष्करे देशे वस्तुनि वा तत्समीपस्थोऽपि नाऽऽयात्येव तद्वच्छब्दमायावृतस्तमसा शब्दमायारूपेणाज्ञानेन हेतुना पुष्करे पुण्यरूप आनन्दात्मनि रलयोरैक्येन पुष्कले वा सर्वगते तस्मिन्नैव याति न गच्छत्येव। भिन्ने तमसि च यथा लोके प्रदीपादिप्रकाशेन तस्मिंस्तमसि भिन्ने पुष्करे गच्छति तद्वदहं ब्रह्मास्मीतिबुद्धिप्रदीपकतया भिन्ने भेदं गतवति विनष्ट इत्यर्थः। तमसि च शब्दमायारूपेऽज्ञाने। चशब्दाच्छब्दमायासंस्कारेऽपि। एकत्वं जीवब्रह्मणोरैक्यमेक एव द्रष्टृदृश्यादिविभागशून्य एव न तु तद्वान्। अनुपश्यति तमसो भेदमनु पश्चात्साक्षात्करोति॥ १५॥

Śaṁkarānanda — Răspunde la: „dar, dacă este astfel, atunci din ce motiv acest atot-cunoscător nu cunoaște/dobândește tot timpul sinele [care este alcătuit din] beatitudine (*ānanda*)?"

<Cel acoperit de iluzia cuvintelor (*śabda*), datorită întunericului (*tamas*), nu merge spre sine (*puṣkara*)>: iluzia (*māyā*) este de natura/forma cuvintelor, lipsită de realitate (*vastu*), capabilă să creeze ceea ce este imposibil de realizat, putere (*śakti*) fermecătoare de ne-examinat, prin care cel acoperit este lipsit de cunoașterea „eu sunt sinele [care este alcătuit din] beatitudine (*ānanda-ātman*)", fiind acoperit de către iluzia cuvintelor prin faptul de a fi cauza manifestării (*prapañca*) grosiere și subtile a cuvintelor etc. sau, [așa cum se regăsește] în lume, [unde] cel cu vederea învăluită de un întuneric adânc, deși atot-cunoscător, aflat într-un anumit câmp cu un lotus sau într-alt loc cu un obiect, chiar dacă ar fi în vecinătatea aceluia nu-l dobândește/ajunge deloc. Tot astfel cel învăluit de iluzia cuvintelor, din cauza întunericului ne-cunoașterii care este sub forma iluziei cuvintelor – deși aflat în sinele/lotusul de natură pură, în sinele [care este alcătuit din] beatitudine (*ānanda-ātman*) sau purificat prin identitatea ...[1] – nu

१ ०करण० ॥

1 *Ralayoḥ* ???

ajunge în acel loc atot-cuprinzător.

‹Iar atunci când este străpuns întunericul›: așa cum în lume merge spre lotus (*puṣkara*) atunci când acel întuneric este distrus de către lumina lămpii etc., tot astfel atunci când diferențierea (*bheda*) este distrusă de către iluminarea prin cunoașterea „eu sunt *brahman*”, [cunoașterea] fiind dobândită [diferențierea] este distrusă – astfel este înțelesul.

‹Iar atunci când ... întunericul›: atunci când ne-cunoașterea care este de natura iluziei cuvintelor [...]

Prin particula ‹iar› (*ca*) [sunt indicate] de asemenea și întipăririle psihice (*saṁskāra*) [produse] de iluzia cuvintelor.

‹Unul ca fiind starea de unitate (*ekatva*)›: unitatea sinelui individual (*jīva*) cu *brahman* este cu adevărat lipsită de părți/diviziune precum văzător|văzut (*draṣṭṛ|dṛśya*) etc., dar nu și cel care posedă aceasta.

‹Percepe›: după aceea realizează direct diferențierea (*bheda*) întunericului.

शब्दब्रह्मध्यानेन परब्रह्माधिगमः
Realizarea supremului *brahman* prin meditația asupra lui *śabda-brahman*

शब्दाक्षरं परं ब्रह्म तस्मिन्क्षीणे यदक्षरम्।
तद्विद्वानक्षरं ध्यायेद्यदीच्छेच्छान्तिमात्मनः ॥ १६ ॥

16. *Śabda-akṣara* (*i.e.* AUṀ/OṀ/ॐ)[1] este supremul *brahman*,
Iar atunci când acest [*śabda*] dispare [rămâne doar] *akṣara*,
Cel cunoscător trebuie să mediteze asupra acestui *akṣara*
Dacă dorește pacea sinelui (*ātman*).

उपनिषद्ब्रह्मयोगिन् — निर्विशेषब्रह्ममात्रावगत्युपायमाह – शब्देति। निर्विशेषब्रह्माप्त्युपायत्वेन यत्प्रसिद्धं शब्दाक्षरं ॐ इत्येतदक्षरं परं ब्रह्मालम्बनं तदर्थज्ञानतः तस्मिन्सावयवे शब्दाक्षरे क्षीणे विलयं प्रपन्ने सति यच्छब्दाक्षरविलयाधिकरणमक्षरं न क्षरति तदेतदाधेयाधारात्मकक्षराक्षरगतहेयांशापह्नवसिद्धं परमाक्षरं यदि विद्वानात्मनः स्वातिरिक्तक्षराक्षरप्रपञ्चशान्तिमिच्छेत्तदा तदक्षरमहमस्मीति ध्यायेत्॥ १६ ॥

UPANIṢADBRAHMAYOGIN — ‹*Śabda*›: calea realizării depline a lui *brahman* fără de caracteristici (*nirviśeṣa*).

Prin starea de a fi calea dobândirii lui *brahman* fără de caracteristici (*nirviśeṣa*), acest ‹*śabda-akṣara*› este bine cunoscut ca fiind această vocală „OṀ”, supremul suport/fundament al lui *brahman*. Prin cunoașterea sensului său, atunci când acest *śabda-akṣara* alcătuit din părți (*i.e.* A-U-Ṁ) dispare, ajunge la dizolvare. Acea *akṣara*, care este substratul/locul dizolvării lui *śabda-akṣara*, nu piere, căci aceasta este suprema *akṣara*, stabilită fiind prin negarea părților ce trebuie abandonate cunoscute drept/sub forma pieritor|ne-pieritor (*kṣara|akṣara*) care sunt de natura conținut|conținător (*ādheya*|

1 Termenul tehnic *śabda-akṣara* este tradus prin „silaba OṀ sonoră/rostită” (*śabda*: sunet, voce, ton, cuvânt, vorbire, silaba sacră OṀ; *akṣara*: ne-pieritor, silabă, silaba sacră OṀ, literă, sunet, cuvânt, sacrificiu, beatitudinea finală).

ādhāra)[1]. Dacă cunoscătorul ar dori pacea (*śānti*) sinelui (*ātman*), [având în vedere că] manifestarea a ceea ce este pieritor|ne-pieritor (*kṣara|akṣara*) este diferit de sine (*svātirikta*)[2], atunci trebuie să mediteze „eu sunt această *akṣara*".

शंकरानन्द — इदानीं प्रासंगिकं योगफलं परिसमाप्य पुनर्योगमाह। शब्दाक्षरं शब्दरूपमोमित्येतदक्षरं शब्दाक्षरं प्रथमतः परं ब्रह्मोत्कृष्टं ब्रह्म परब्रह्मदृष्ट्याऽवगतमित्यर्थः। तस्मिञ्शब्दाक्षरे क्षीणे विनष्टे यत्प्रसिद्धमक्षरमविनाश्यानन्दात्मरूपं तद-क्षीणमक्षरं विद्वाञ्शास्त्रतात्पर्यविदक्षरमुक्तं ध्यायेत्तदहमस्मीतिचिन्तासंततिं कुर्यात्। यद्यदि। इच्छेदिच्छां कुर्याच्छान्तिं सर्वदुःखोपरतिरूपां मोक्षावस्थामात्मनोऽविद्यादिक्लेशैः क्लिष्टस्याहंममाद्याभिमानिनः ॥ १६ ॥

Śaṁkarānanda — Acum, finalizând pe deplin despre rezultatul inerent al practicii (*yoga*), spune din nou despre *yoga*.

‹*Śabda-akṣara* este supremul *brahman*›: mai întâi, această silabă (*akṣara*) oṁ, având natura sunetului (*śabda*), este *śabda-akṣara*, fiind realizat din perspectiva supremului *brahman* drept „*brahman* superior (*utkṛṣṭa*)" – astfel este înțelesul.

‹Iar atunci când acest [*śabda*] dispare [rămâne doar] *akṣara*, cel cunoscător trebuie să mediteze asupra acestui *akṣara*›: atunci când *śabda-akṣara* a dispărut este realizat/făcut cunoscut (*prasiddha*) acel *akṣara* ne-mistuit (*akṣīṇa*) care este de natura sinelui, beatitudine ne-pieritoare (*avināśya-ānanda-ātma*)[3]. Cunoscătorul înțelesurilor scripturilor (*śāstra*) trebuie să realizeze continua reflectare „eu sunt acel *akṣara* despre care se vorbește".

‹Dacă dorește pacea sinelui (*ātman*)›: dacă ar dori starea de mântuire (*mokṣa*), a cărei natură este încetarea tuturor suferințelor (*duḥkha*), de către cel afectat de suferințe (*kleśa*) precum ne-știința (*avidyā*) etc., identificat fiind cu „eu", „al meu" etc.

द्वे विद्ये वेदितव्ये तु शब्दब्रह्म परं च यत्[१] ।
शब्दब्रह्मणि निष्णातः परं ब्रह्माधिगच्छति ॥ १७ ॥

17. Sunt doar două științe (*vidyā*) ce trebuie cunoscute:
Śabda-brahman și cel suprem (*para*);
Cel cufundat/realizat întru *śabda-brahman*
Atinge supremul *brahman*.

उपनिषद्ब्रह्मयोगिन् — शब्दब्रह्मयाथात्म्यज्ञानतः शब्दप्रपञ्चनिरसनपूर्वकं तदर्थब्रह्माधिगमो भवतीत्याह – द्वे इति। शब्दब्रह्म परब्रह्मेति यद्ब्रह्म द्विविधं तच्छब्दपरब्रह्मगोचरे द्वे विद्ये वेदितव्ये सगुणनिर्गुणब्रह्मयाथात्म्ये ज्ञातव्ये। तु शब्दोऽवधारणा-र्थः। तयोरुपायोपेयात्मकत्वात्तत्रोपायभूते शब्दब्रह्मणि सविशेषब्रह्मणि निष्णातो मुनिः – प्रणववाच्यब्रह्मानुसंधानतः निर्विशेषब्रह्मज्ञानमुदेति। तज्ज्ञानोदयसमकालं स्वातिरिक्तसर्वापह्नवसिद्धं ब्रह्म निष्प्रतियोगिकस्वमात्रमिति परं ब्रह्मा-धिगच्छति तन्मात्रतया विद्वानवशिष्यत इत्यर्थः ॥ १७ ॥

---

[१] तत् ॥

---

1 Var.: „strat|substrat (*ādheya|ādhāra*)".

2 Var.: „[având în vedere că] manifestarea a ceea ce este ne-pieritor (*akṣara*) este sub forma a ceea ce este pieritor și diferit de sine (*svātirikta*)".

3 Var.: „a cărui natură este alcătuită dintr-o beatitudine ne-pieritoare (*avināśya-ānanda*)".

Upaniṣadbrahmayogin — ‹Sunt două›: spune că realizarea că *brahman* este sensul acestuia rezultă din cunoaşterea naturii adevărate a lui *śabda-brahman* precedată îndepărtarea/negarea manifestării cuvintelor/sunetelor (*śabda*).

‹Sunt două ştiințe (*vidyā*) ce trebuie cunoscute: *śabda-brahman* și cel suprem (*para*)›: acesta fiind de două feluri, *śabda-brahman* și *para-brahman*, două ştiințe (*vidyā*) sunt de cunoscut cu privire *śabda-brahman* și la cel suprem (*para*), a căror natură reală este *brahman* cu caracteristici (*saguṇa*) și fără de caracteristici (*nirguṇa*).

Cuvântul ‹doar› (*tu*) are sens restrictiv.

‹Cel cufundat/realizat întru *śabda-brahman*›: acolo, datorită alcătuirii celor două ca fiind cale/mijloc|scop (*upāya*|*upēya*), înțeleptul aflat în *brahman* cu caracteristici (*saviśeṣa*) care este de natura căii/mijlocului (*upāya*), căci din investigarea/contemplarea lui *brahman* desemnat prin *praṇava* (oṁ) apare cunoaşterea lui *brahman* fără de caracteristici (*nirviśeṣa*).

‹Atinge supremul *brahman*›: în același moment cu apariția cunoaşterii aceluia, cunoscătorul rămâne, prin starea de a fi doar acela, doar în sinele care este fără de substrat/corespondent (*niṣpratiyogika*), *brahman* care este stabilit prin negarea tuturor celor care sunt diferite de sine – astfel este înțelesul.

शंकरानन्द — इदानी शब्दाक्षरं सकार्यं परं ब्रह्म ज्ञानार्थिना ज्ञेयमित्याह। द्वे उभे विद्ये विद्याशब्दप्रत्ययावलम्बने वेदितव्ये तु मुमुक्षुणाऽवगन्तव्ये एव। ते आह – शब्दब्रह्म सोंकाराः सव्याहृतिकाः साङ्गोपवेदाद्याः शब्दब्रह्मशब्दाभिधेयाः परं च परमपि ब्रह्माऽऽनन्दात्मरूपम्। चकार उक्तसमुच्चयार्थः। यत्प्रसिद्धं सत्यज्ञानादिलक्षणम्। नन्वस्तु परं ब्रह्म ज्ञेयं पुरुषार्थपर्यवसायित्वात्तद्धानस्यान्यत्तु किमर्थं व्यर्थं कण्ठशोषकरं ज्ञेयमित्यत आह। शब्दब्रह्मण्युक्ते निष्णातो नितरां स्नातोऽवगतशब्दब्रह्मतात्पर्य इत्यर्थः। परं ब्रह्मोक्तम्। अधिगच्छति तदहमस्मीत्यधिकत्वेन प्राप्नोति॥ १७॥

Śaṁkarānanda — Spune că acum *śabda-akṣara* împreună cu scopul/cauza/efectul (*kārya*) care este *para-brahman* trebuie cunoscută de către doritorul cunoaşterii.

‹Sunt doar două ştiințe (*vidyā*) ce trebuie cunoscute›: desigur, ambele, care sunt fundamentate pe credința/înțelegerea (*pratyaya*) în cuvintele cunoaşterii [sacre] (*vidyā-śabda*), trebuie cunoscute de către cel care doreşte mântuirea.

‹*Śabda-brahman* și cel suprem (*para*)›: spune despre cei doi, că semnificațiile cuvântului „*śabda-brahman*” sunt [rostirea] silabelor oṁ împreună cu *upaveda*[1] cu ale lor suplimente (*sāṅga*[2]) etc., împreună cu trei *vyāhṛti*[3], iar *para-brahman* are natura alcătuită din beatitudine (*ānanda*)[4].

Indeclinabilul ‹și› (*ca*) are sensul conjunctiv/de cumulare al celor enunțate.

‹Care› (*yat*)[5] este cunoscut ca având caracteristicile de existență (*satya*), cunoaştere (*jñāna*) etc.

Dacă spune „fie astfel, să fie cunoscut *para-brahman*, deoarece culminează [întru realizarea] scopul [suprem al] omului (*puruṣa-artha*)”, atunci cu ce scop ar mai putea

1 *Upaveda*: .
2 *Sāṅga*: .
3 *Vyāhṛti*: .
4 Var.: „este de natura sinelui-beatitudine (*ānanda-ātma*)”.
5 În traducere este implicit.

fi cunoscut altceva decât cunoaşterea aceŝtuia, care eŝte contrar scopului (*vyartha*) și care produce uscarea gâtului?

‹Cel cufundat/realizat întru *śabda-brahman*›: imersat/versat pe deplin, devotat lui *śabda-brahman* care poate fi conceput – aŝtfel eŝte înțelesul.

‹Atinge supremul *brahman*›: dobândeşte aceaŝta în mod suplimentar prin/ca „aceŝta eu sunt".

ग्रन्थमभ्यस्य मेधावी ज्ञानवीज्ञानतत्परः।
पलालमिव धान्यार्थी त्यजेद्ग्रन्थमशेषतः॥१८॥

18. Scriptura (*grantha*) ŝtudiind, cel înzeŝtrat cu discernământ,
Devotat întru *jñāna|vijñāna*,
Trebuie să renunțe în întregime la scriptură,
Precum [renunță] la pleavă cel care doreşte grânele.

उपनिषद्ब्रह्मयोगिन् — ब्रह्माधिगमेऽपि तद्धेतुग्रन्थाभ्यासः कर्तव्य इत्यत आह – ग्रन्थमिति। साधनचतुष्टयसंपन्नो विद्वान्यावद्ब्रह्ममात्रज्ञानं नोदेति तावत्तज्ज्ञानविज्ञानतत्परः सन्सर्ववेदान्तग्रन्थजातमभ्यस्य संशयादिपञ्चदोषशान्त्यन्तं गुरुमुखाच्छ्रवणं कृत्वाऽथ मननिदिध्यासनप्रभवसम्यज्ज्ञानं यदि जायते तदा धान्यार्थी पलालमिव ग्रन्थजातमशेषतः त्यजेतप्रयोजनाभावात्। नहि सरित्पारं प्रविष्टस्य नौकापेक्षाऽस्ति तथेत्यर्थः॥१८॥

Upaniṣadbrahmayogin — ‹Scriptura (*grantha*)›: dacă ŝpune „ĉhiar și în vederea dobândirii/cunoaşterii lui *brahman* trebuie realizată ŝtudierea/repetarea scripturii (*grantha*) care eŝte cauza aceŝteia.

Atât timp cât nu apare doar cunoaşterea lui *brahman*, tot atât timp cunoscătorul înzeŝtrat cu cele patru mijloace/inŝtrumente (*sādhana-catuṣṭaya*), fiind pe deplin ‹devotat întru *jñāna|vijñāna*› a aceŝtuia, ŝtudiind/repetând întreaga multitudine de scripturi *vedāntine* până la pacificarea celor cinci defecte (*doṣa*) precum îndoiala (*saṁśaya*) etc., ascultând (*śravaṇa*) [direct] din gura maeŝtrului (*guru*), iar apoi, dacă apare cunoaşterea deplină apărută din *manana* și *nididhyāsana*, atunci, precum cel care doreşte [doar] grâul, trebuie să abandoneze fără reŝt, datorită ne-exiŝtenței vreunui profit/scop, multitudinea de scripturi (*grantha*) [care sunt aidoma] plevei.

Ajungând pe [celălalt mal al râului] nu mai exiŝtă necesitatea unei ambarcațiuni – aŝtfel eŝte înțelesul.

शंकरानन्द — ननु शब्दब्रह्मत एव पुरुषार्थः श्रूयत एकः शब्दः सम्यग्ज्ञातः सुप्रयुक्तः स्वर्गे लोके[१] कामधुग्भवतीत्यादिनैकस्यापि शब्दस्य ज्ञानप्रयोगौ पुरुषार्थहेतू दर्शितौ किमुत भूयसामित्यत आह। ग्रन्थं शब्दब्रह्मस्वरूपं वाग्जालमभ्यस्य पाठतोऽर्थतश्च स्वाधीनं कृत्वा मेधावी श्रुतधारणशाक्तिमान्। ज्ञानविज्ञानतत्परः ज्ञानमहं ब्रह्मास्मीति साक्षात्कारो ध्यातृध्येयादिभेदशून्यो विज्ञानमहं ब्रह्मास्मीति ध्यातृध्येयादिभेदवद्विविधं शास्त्रीयम्। यद्वा ज्ञानं शास्त्रजन्यं विज्ञानं ब्रह्मसाक्षात्काररूपं ज्ञानविज्ञाने ते एव परे प्रयोजनभूते यस्य स ज्ञानविज्ञानतत्परः। त्यजेद्ग्रन्थमशेषत इत्यन्वयः। अयमर्थः। शब्दज्ञानात्प्रयोगाद्वा यत्फलमवगतं तदर्थवादरूपमवगन्तव्यमन्यथा तावतैव पुरुषार्थसिद्धौ को नामानेकार्थबहुलं कर्म कुर्यात्तस्मात्कर्मविध्यानर्थक्यपरिहाराय शब्दावगतार्थस्तुतये प्रयोगज्ञानादिफलं व्याख्येयं शब्दावगतश्चार्थः कर्मरूपो नाऽऽत्यन्तिकफलः सर्वदुःखमूलसंसाररूप इति तत्रापि स्तुतेर्मुख्यार्थस्याभावाज्जीवब्रह्मतादात्म्यलक्षणमेवार्थमवलम्बते। तथाच तत्रैव पुरुषार्थो न शब्दराशाविति तदेतद्दृष्टान्तेनाऽऽह – पलालमिव। यथा निर्गतकणं तुषात्मकं

[१] (मर्त्ये/लोके) च॥

पारित्यजतीति शेषः। कः। धान्यार्थी धान्यानि तण्डुलादिकणरूपाणि तेष्वर्थः प्रयोजनं यस्यास्ति स धान्यार्थी। तथा ज्ञानविज्ञानतत्परस्त्यजेत्परित्यजेत्। ग्रन्थं शब्दराशिम्। अशेषतः सर्वतः॥१८॥

Śaṁkarānanda — Dar oare nu se aude că scopul [suprem al] omului (*puruṣa-artha*) este chiar din *śabda-brahman*? Dacă spune că au fost arătate/explicate cum cauzele scopului [suprem al] omului (*puruṣa-artha*) sunt folosirea și cunoașterea chiar și a unui singur cuvânt, prin:

> Un singur cuvânt (*śabda*), cunoscut corect/pe deplin și folosit bine[1], devine sursă a prosperității în lumea cerească (*svarga-loka*)[2].[3]

cu atât mai mult al mai multor [cuvinte].

‹Scriptura (*grantha*) studiind, cel înzestrat cu discernământ›: cel înzestrat cu capacitatea de a reține cele auzite, apropriindu-și[4], prin recitare și prin sens/înțeles, multitudinea de cuvinte (*vāc*) a căror natură este *śabda-brahman*.

‹Devotat întru *jñāna|vijñāna*›: fiind de două feluri conform scripturilor – *jñāna* este realizarea directă [sub forma] „eu sunt *brahman*", lipsită de diferențe precum meditator (*dhyātṛ*), obiect al meditației (*dhyeya*) etc., iar *vijñāna* este „eu sunt *brahman*" [dar] având diferențe precum meditator (*dhyātṛ*), obiect al meditației (*dhyeya*) etc. Sau – *jñāna* se naște din scripturi (*śāstra*), iar *vijñāna* este de natura realizării directe a lui *brahman*. Cel care este devotat întru *jñāna|vijñāna*, a aceluia sunt chiar acestea două, *jñāna|vijñāna*, care sunt supreme și au o natură instrumentală (*prayojana*).

‹Trebuie să renunțe în întregime la scriptură›: astfel este sintaxa, acesta este înțelesul.

Acel rezultat cunoscut/dobândit prin cunoașterea cuvântului (*śabda*) ori prin aplicarea [acestuia], acesta trebuie înțeles ca fiind de natura explicării înțelesurilor (*artha-vāda*)[5], altfel, dacă desăvârșirea scopului [suprem al] omului (*puruṣa-artha*) ar fi chiar prin acesta, cine oare ar mai face un ritual/acțiune (*karman*) plin de multiple sensuri? De aceea, pentru deplina înlăturare a ne-utilității prescripțiilor rituale (*karma-vidhi*) și pentru elogierea sensului cunoscut/dobândit din cuvânt (*śabda*), rezultatul aplicării (*prayoga*), cunoașterii (*jñāna*) etc. trebuie explicat: sensul cunoscut/dobândit din cuvânt (*śabda*) este de natura ritualului/acțiunii (*karman*) și nicidecum un rezultat suprem/absolut, [adică este] de natura *saṁsārei*, rădăcina tuturor suferințelor (*duḥkha*). Iar acolo, datorită ne-existenței sensului principal al elogiului (*stuti*), se sprijină doar pe sensul caracterizat de identitatea dintre sinele individual (*jīva*) și *brahman*.

‹Precum la pleavă›: prin urmare, deoarece scopul [suprem al] omului (*puruṣa-artha*) nu se află în multitudinea de cuvinte (*śabda*), acesta [este ilustrat] printr-un exemplu. Așa cum abandonează ceea ce este de natura plevei [după ce] bobul de grâu a fost eliberat/scos – astfel trebuie completat.

Cine?

---

1 Var.: „recitat bine".

2 Var.: „în lumea (*loka*) [aceasta] și în ceruri (*svarga*)".

3 *Mahābhāṣya* VI.1.84.

4 Var.: „făcând *svādhyāya*".

5 Var.: „de natura elogierii (*artha-vāda*)".

<Cel care dorește grânele>: grânele sunt de natura bobului de orez (*taṇḍula*) etc., iar cel care dorește grânele este acela pentru care există scopul (*artha*), utilitatea (*prayojana*) acestora.

<Trebuie să renunțe în întregime la scriptură>: tot astfel cel devotat întru *jñāna|vijñāna* trebuie să renunțe întru totul la multitudinea de cuvinte.

सर्वभूतप्रत्यगात्मन एकत्वम्
Starea de unitate a sinelui individual (*pratyañc-ātman*) al tuturor ființelor

गवामनेकवर्णानां क्षीरस्याप्येकवर्णता।
क्षीरवत्पश्यते[१] ज्ञानं लिङ्गिनस्तु गवां यथा॥ १९॥

19. Desigur, o singură culoare are laptele vacilor
Care au nu doar o singură culoare.
Așa cum este văzut laptele vacilor,
Tot astfel este și cunoașterea celui cu corp subtil (*liṅgin*).[1]

उपनिषद्ब्रह्मयोगिन् — नानाऽन्तःकरणावच्छिन्नप्रतीचो नानात्वं स्यादित्यत आह – गवामिति। नानावर्णविशिष्टगोक्षीरं यथैकरूपं तथा नानालिङ्ग्यनुगतप्रत्यज्ज्ञानमेकरूपम्। तुशब्दोऽवधारणार्थः॥ १९॥

Upaniṣadbrahmayogin — <Vacilor>: dacă spune că starea de diversitate ar fi a sinelui individual (*pratyañc*) particularizat/separat prin diversitatea instrumentelor interioare (*antaḥkaraṇa*). Așa cum laptele vacilor, care sunt particularizate prin diferite culori, are o singură natură, tot astfel are o singură natură cunoașterea (*jñāna*) sinelui individual (*pratyañc*) identificat cu diferiți posesori de corp subtil (*liṅgin*).

Cuvântul <și> (*tu*) are sens restrictiv.

शंकरानन्द — ननु वेदानामनेकशाखाभेदभिन्नात्वात्कस्याः शाखाया वचनं ब्रह्मज्ञानहेतुत्वेनाङ्गीकरणीयमित्याशङ्क्य दृष्टान्तेन यस्याः कस्या यासां कासांचिद्वा समानार्थानामङ्गीकरणीयमित्याह। गवां सास्नादिमतीनामनेकवर्णानां शुक्लकृष्णहरितलोहितपाटलादिवर्णानां क्षीरस्य पयसस्तनेभ्यो निर्गतस्याप्येकवर्णता। अपिशब्द एवकारार्थः। शुक्लवर्णतैव न गोवद्विचित्रवर्णतेत्यर्थः। क्षीरवद्यथा क्षीरमेकवर्णं तद्वद्बुद्धिमान्विविधभेदाभ्यः शाखाभ्यः पश्यते पश्यत्यवगच्छति। ज्ञानमहं ब्रह्मास्मीतिबोधरूपम्। लिङ्गिनस्तु सांख्यायनकौषीतकीमाध्यंदिनकठकाण्वतैत्तीरीयकौथुमनारायणीयाथर्वशिरस्तापनीयेत्यादिलिङ्गानि तत्तन्नामाङ्कभूतानि येषामनेकशाखाभेदवतामृगादीनां सन्ति ताँल्लिङ्गिनः पुनर्विचित्रवर्णान्पश्यत इति पूर्वेणानुषङ्गः। तत्र दृष्टान्तमाह – गवां यथा गा यथैकार्थकारिणीस्तथेति शेषः॥ १९॥

Śaṁkarānanda — Având obiecția că datorită despărțirii în multiple ramuri diferite ale *Vedelor*, „oare al cărei ramuri aparține enunțul (*vacana*) ce trebuie acceptat prin faptul de a fi cauza cunoașterii lui *brahman*?”, spune printr-un exemplu că trebuie acceptat oricare dintre acestea ca având același înțeles/sens.

<O singură culoare are laptele vacilor care au nu doar o singură culoare>: care a ieșit din ugerele pline de lapte ale [vacilor] de culoare albă (*śukla*), neagră (*kṛṣṇa*), galben palid (*harita*), roșcată (*lohita*), roșu palid (*pāṭala*) etc., care au gușă (*sāsnā*) etc.

---

[१] पश्यति॥

---

1 *Liṅga*: semn, caracteristică, falus, *prakṛti*; *liṅgin*: cel care are un semn etc., cel care are *prakṛti* (*i.e. puruṣa/ātman*). Cf. *Tripurātāpini-upaniṣad* v.22.

Cuvântul ‹desigur› (*api*) are sens de „cu adevărat” (*eva*).

[Laptele are] doar culoarea albă, nu varietatea de culori aidoma vacii – astfel este înțelesul.

‹Așa cum este văzut laptele›: așa cum laptele are o singură culoare, tot astfel înțeleptul (*buddhimat*) vede și înțelege din variate ramuri [vedice] diferite.

‹Cunoașterea (*jñāna*)›: este de natura percepției/înțelegerii/trezviei (*bodha*) „eu sunt *brahman*”.

‹Celui cu corp subtil (*liṅgin*)›: conexiunea anterioară este între caracteristicile [școlilor] Sāṁkhyāyana, Kauṣītakī, Mādhyandina, Kaṭha, Kāṇva, Taittirīya, Kauthuma, Nārāyaṇīya, Atharvaśiras, Tāpanīya etc., fiind doar o indicare a numelor celor care sunt diferențiați prin multiple ramuri/școli (*śākhā*), și cei care posedă corp subtil (*liṅgin*), precum [cel] al cerbului (*mṛga*) etc., văzuți ca fiind variat colorați.

‹Așa cum ... vacilor›: aici spune un exemplu „precum vacile sunt profitabile într-un singur fel, tot astfel” – astfel rămâne [de completat].

१घृतमिव पयसि निगूढं भूते भूते च वसति विज्ञानम्।
सततं २मनसि मन्थयितव्यं ३मनोमन्थानभूतेन॥२०॥

20. Așa cum untul clarificat (*ghṛta*)[1] este ascuns în lapte (*payas*),
Tot astfel și cunoașterea/conștiința (*vijñāna*) locuiește în fiecare ființă în parte.
Necontenit trebuie frământată în minte (*manas*),
Cu mintea (*manas*) drept bătălău (*manthāna*).[2]

उपनिषद्ब्रह्मयोगिन् — एवं सर्वभूतप्रतीचः एकत्वं किं न भातीत्यत आह – घृतमिवेति। यथा पयसि निगूढं घृतं मथनादिना आविर्भवति तथा भूते भूते सर्वभूतान्तःकरणे तद्वृत्तिभावाभावप्रकाशकमपि विज्ञानं प्रत्यक्तत्त्वं स्वाज्ञदृष्टिनिगूढतया वसति। चशब्दो निस्संशयार्थः। प्रत्यगभिमुखीभूते मनसि मन्थानभूतेन प्रत्यग्भावमापन्नेन मनसा मन्थयितव्यम्। एवं संततमननात्पराक्सापेक्षप्रत्यक्परविभागैक्यगतहेयांशापह्नवसिद्धं ब्रह्ममात्रं निष्प्रतियोगिकतया आविर्भवतीत्यर्थः॥२०॥

Upaniṣadbrahmayogin — ‹Așa cum untul clarificat (*ghṛta*)›: dacă spune „oare a de ce nu apare starea de unitate a sinelui (*pratyañc*) tuturor ființelor?”

‹Așa cum untul clarificat (*ghṛta*) este ascuns în lapte (*payas*), tot astfel cunoașterea/conștiința (*vijñāna*) locuiește în fiecare ființă în parte›: așa cum prin frecare etc. [untul] devine evident, tot astfel este realitatea sinelui (*pratyañc-tattva*) care manifestă/luminează existența|ne-existența activităților/modificărilor (*vṛtti*) acestora din cauza stării de acoperire a vederii (*dṛṣṭi*) prin ne-cunoașterea de sine (*svājña*) în instrumentul interior (*antaḥkaraṇa*) alt tuturor ființelor.

Cuvântul ‹și› (*ca*) are sensul de „fără de îndoială” (*niḥsaṁśaya*).

‹Trebuie frământată în minte (*manas*) cu mintea (*manas*) drept bătălău (*manthāna*)›: prin mintea care a intrat/dobândit starea de interioritate/sine (*pratyañc*) atunci când

१घटम्॥ २म(न्थ भङ्ग/न्थयितव्यं) मनसा॥ ३मनु॥

1 Var. n. १: „Așa cum urciorul (*ghaṭa*)”.
2 Var. n. २: „Domnule (*bhaṅga*), freacă necontenit cu mintea (*manas*) [făcută aidoma unui] bătălău (*manthāna*)!”

a devenit orientată spre interior/sine (*pratyañc*). Astfel, printr-o reflectare continuă doar *brahman* devine evident ca fiind fără de substrat/corespondent (*niṣpratiyogika*), cunoscut/determinat prin negarea părților ce trebuie abandonate, aflate în starea de identificare cu distincția (*vibhāga*) sine|alteritate (*pratyañc|para*)[1] care este dependentă de trup/orientarea spre exterior – astfel este înțelesul.

शंकरानन्द — एवं सर्वासां श्रुतीनां विज्ञानकारणत्वमुक्त्वा पुनर्मनसः स्वाधीनस्याभावे तत्त्वमसीत्यादिबोधो न जायत इत्यभिप्रायेणाऽऽह। घटमिव घट इव घटाकारो नवनीतपिण्ड इव पयसि क्षीरे निगूढं नितरां संवृतमनाविर्भूतस्वरूपमित्यर्थः। भूते भूते शरीरे शरीरेऽन्तःकरणादिके। भूतपदाभ्यासश्चतुर्विधशरीरग्रहणार्थः। वसाति निवासं करोति। विज्ञानं विज्ञप्तिरूपमानन्दात्मस्वरूपम्। सततं निरन्तरं मन्थानुचिन्तयेत्यर्थः। भङ्ग भग [१]भमात्मस्वरूपं स्वयंप्रकाशमानं गच्छति प्राप्तुमुद्यतो भवत्यधिकारी भगः। भग एव भङ्गस्तस्य संबोधनम्। मनसाऽन्तःकरणेन मन्थानभूतेन मथिभूतेन चिन्तनसाधनेनेत्यर्थः ॥२०॥

Śaṁkarānanda — Afirmând starea de instrumentalitate (*kāraṇatva*) a cunoașterii (*vijñāna*) tuturor scripturilor (*śruti*), spune din nou cu intenție despre faptul că în absența libertății (*svādhīna*) minții (*manas*) nu apare o cunoaștere (*bodha*) precum „acela eu sunt” (*tat tvam asi*) etc.

‹Așa cum urciorul (*ghaṭa*) este ascuns în lapte (*payas*)›: „aidoma urciorului” – sub forma urciorului, aidoma unui bulgăre de unt proaspăt (*navanīta*) acoperit pe deplin în lapte, propria-i formă fiind ne-vizibilă – astfel este înțelesul.

‹În fiecare ființă în parte›: în fiecare corp (*śarīra*), instrument interior (*antaḥkaraṇa*) etc. în parte. Repetarea termenului ‹ființă› are drept scop menționarea celor patru tipuri de corpuri (*śarīra*).

‹Locuiește›: face reședință (*nivāsa*).

‹Cunoașterea/conștiința (*vijñāna*)›: sub forma conștientizării (*vijñapti*), propria-i natură fiind alcătuită din beatitudine (*ānanda*).

‹Freacă/bate necontenit!›: printr-o reflectare fără de întrerupere – astfel este înțelesul.

‹Domnule (*bhaṅga*)!›: milostive domn (*bhaga*)! Cel pregătit/dornic (*udyata*) să dobândească merge/se îndreaptă spre [acesta] a cărui proprie natură este alcătuită din suprema beatitudine (*bhaga*) care este prin sine luminoasă/manifestă, astfel cel îndreptățit/apt devine Domnul (*bhaga*). *Bhaga* este cu adevărat *bhaṅga*, al său [caz fiind] vocativul.[2]

‹Cu mintea (*manas*) [făcută aidoma unui] bătălău (*manthāna*)›: prin intermediul reflectării (*cintana*) cu ajutorul instrumentului interior (*antaḥkaraṇa*) devenit aidoma unui bătălău (*mathin*) – astfel este înțelesul.

---

[१] भगात्म॰(??) ॥

---

1 Var.: „interior|exterior”.

2 Pasajul (cf. n. २, p. 30) fiind obscur nouă, comentariul ne este deopotrivă de obscur.

तत्साक्षात्कारसाधनं ध्यानम्
Meditația (*dhyāna*) ca mijloc de percepție directă a acestuia

ज्ञाननेत्रं [१]समाधाय चोद्धरेद्वह्निवत्परम्।
निष्कलं[२] निश्चलं शान्तं[३] तद्ब्रह्माहमिति स्मृतम्[४] ॥२१॥

21. Și fixând ochiul cunoașterii (*jñāna-netra*)[1]
Trebuie să se înalțe aidoma focului către supremul (*para*)
Fără de părți (*niṣkala*)[2], fără de mișcare (*niścala*),[3] pace (*śānta*) –
„Acest *brahman* sunt eu" astfel este menționat [de tradiție].[4]

उपनिषद्ब्रह्मयोगिन् — सर्वभूतनिगूढं ब्रह्म कथं साक्षात्कर्तुं शक्यमित्यत आह – ज्ञानेति। सर्वापह्नवसिद्धब्रह्ममात्रगोचरज्ञानमेव नेत्रं ज्ञाननेत्रमन्तःकरणे समाधाय विन्यस्य। चशब्दाज्ज्ञानेतरसाधनासिद्धत्वं द्योत्यते। दार्वोः मथनाविर्भूतवह्निवन्निष्प्रतियोगिकं परं बह्म उद्धरेत्। प्राणादिकलासु सत्सु कथं निष्प्रतियोगिकता इत्यत आह – निष्कळमिति। ब्रह्ममात्रसिद्धेः प्राणादिनामान्तषोडशकलापह्नवपूर्वकत्वात्। पूर्णत्वान्निश्चलं स्वातिरिक्तशान्तं यदवशिष्यते तन्निष्कळमित्यादिपदत्रयविशिष्टं ब्रह्मेति स्मृतम्। ब्रह्म स्वमात्रमिति पर्यवसन्नमित्यर्थः ॥२१॥

Upaniṣadbrahmayogin — ‹Cunoașterii (*jñāna*)›: dacă spune „cum este posibil a fi perceput direct *brahman* care se află ascuns în toate ființele?"

‹Fixând ochiul cunoașterii (*jñāna-netra*)›: punând în instrumentul interior (*antaḥkaraṇa*) ochiul (*netra*) care este doar cunoașterea (*jñāna*) care îl are în vedere doar pe *brahman* care este stabilit prin totala negare [a alterității].

Prin cuvântul ‹și› (*ca*) este indicată starea de ne-stabilire/-desăvârșire (*asiddhatva*) [a lui *brahman*] prin alt mijloc (*sāddhana*) decât cunoașterea (*jñāna*).

‹Trebuie să se înalțe aidoma focului către supremul (*para*)›: trebuie să-l scoată la iveală pe *brahman*, care este fără de substrat/corespondent (*niṣpratiyogika*), precum focul devenit manifest prin frecarea a două lemne.

‹Fără de părți (*niṣkala*)›: cum ar putea exista starea fără de substrat/corespondent (*niṣpratiyogikatā*) atunci când există părți precum suflul (*prāṇa*) etc.? Deoarece realizarea (*siddhi*) doar a lui *brahman* este precedată de negarea ce se termină cu cele 16 părți (*kalā*), precum a suflului (*prāṇa*) etc.

Ceea ce rămâne din starea de plenitudine ca fiind ‹fără de mișcare (*niścala*)› și ‹pace› [prin negarea a ceea ce este] diferit de sine (*svātirikta-śānta*), ‹acesta›, caracterizat fiind de triada de termeni ‹fără de părți (*niṣkala*)› etc., este ‹menționat [de tradiție ca fiind] *brahman*›. Concluzia este că *brahman* este doar prin sine însuși (*svamātra*)[5] – astfel este înțelesul.

---

[१]समादाय उद्धरेत्॥ [२]निष्क्रियम्। निर्मलम्॥ [३]नित्यम्॥ [४]ब्रह्माद्वयमस्म्यहम्॥

---

1 Var. n. १: „Apucând ochiul cunoașterii", „Reflectând asupra ochiului cunoașterii".
2 Var. n. २: „Fără de pată/prihană (*nirmala*)".
3 Var. n. ३: „Fără de acțiune (*niṣkriya*), etern (*nitya*)".
4 Var. n. ४: „Eu sunt acest ne-dual *brahman*."
5 Var.: „este propriul fundament (*svamātra*)", „doar sinele (*svamātra*)".

शंकरानन्द — इदानीमात्मानं सर्वभूतगुहाशय निधिमिव प्राप्नुयादित्याह। ज्ञाननेत्र ज्ञानमहं ब्रह्मास्मीतिबोधरूपं तदेव ब्रह्मावलोकने कारणं ज्ञाननेत्रं समादाय सम्यक्संशयविपर्ययराहित्येन स्वीकृत्योद्धरेदुद्धरणं कुर्यात्। वह्निवद्वह्निसमानवर्णसुवर्णवत्। परं निरतिशयं ब्रह्म। अथवा मध्ये च ज्ञाननेत्रं मथो विलोडनकारणभूता रज्जुर्मथनाग्नेरपि जायमानत्वाद्वह्निवदिति प्रसिद्धो द्वितीयो दृष्टान्तः। इदानीं ज्ञानमनुकृत्याऽऽह – निष्कलं निश्चलं शान्तं तद्ब्रह्माहम्। निश्चलं विक्रियालेपशून्यम्। शान्तमविद्यादिदोषरहितम्। व्याख्यातमन्यत्। इतिर्ज्ञानानुकरणार्थः। स्मृतं चिन्तितमवगतं विद्वद्भिरित्यर्थः॥२१॥

Śaṁkarānanda — Acum spune că poate obține sinele (*ātman*) aflat în inima tuturor ființelor și care este precum o comoară (*nidhi*) [ascunsă].

‹Apucând ochiul cunoașterii (*jñāna-netra*) trebuie să se înalțe›: apropriindu-și ochiul cunoașterii (*jñāna-netra*) – cunoaștere (*jñāna*) sub forma conștientizării (*bodha*) „eu sunt *brahman*" care este cauza/instrumentul (*kāraṇa*) vederii lui *brahman* – prin deplina absență a îndoielii (*saṁśaya*) și a [cunoașterii] contrare (*viparyaya*), trebuie să realizeze ridicarea/mântuirea (*uddharaṇa*).

‹Aidoma focului›: precum aurul care este de culoare asemănătoare focului. Sau, un al doilea exemplu consacrat, este ‹aidoma focului› datorită stării de apariție a focului prin frecare, frânghia constituie cauza/instrumentul (*kāraṇa*) învârtirii, iar la mijloc se află drept lemn [învârtit spre frecare] ochiul cunoașterii (*jñāna-netra*).

‹Supremul›: *brahman* fără de superior (*niratiśaya*).

‹Fără de părți (*niṣkala*), fără de mișcare (*niścala*), pace (*śānta*) – „acest *brahman* sunt eu"›: spune acum că potrivă pentru a fi imitată este cunoașterea (*jñāna*).

‹Fără de mișcare (*niścala*)›: lipsit (*śūnya*) de impuritățile transformărilor/tulburărilor (*vikriyā-lepa*).

‹Pace (*śānta*)›: lipsit de consecințele negative (*doṣa*) ale ne-științei (*vidyā*) etc.

Particula *iti*[1] înseamnă că urmează un[ui] exemplu despre cunoaștere (*jñāna*).

‹Menționat [de tradiție]›: reflectat/investigat și înțeles de către posesorii cunoașterii – astfel este înțelesul.

सर्वभूताधिवासं यद्भूतेषु च वसत्यपि।
सर्वानुग्राहकत्वेन तदस्म्यहं वासुदेवः॥२२॥
तदस्म्यहं वासुदेव इत्युपनिषत्॥

22. Deși sălășluiește în [toate] ființele
Și este sălașul tuturor ființelor,
Fiind prin natura sa binefăcătorul tuturor –
Acela sunt eu, Vāsudeva.
Acela sunt eu, Vāsudeva – astfel este învățătura (*upaniṣad*).

उपनिषद्ब्रह्मयोगिन् — निष्प्रतियोगिकब्रह्ममात्रस्याऽर्धमात्राभागत्रयावष्टम्भतः सार्वात्म्यं वस्तुतः स्वमात्रसिद्धिं प्रकटयन्नुपसंहरति – सर्वेति। यत्सर्वभूतानामधिवासः स्थानमधिष्ठानत्वात्। यदन्तर्याम्यात्मनाऽपि भूतेषु च वसति। यत्सर्वानुग्राहकत्वेन कूटस्थचिन्मात्रतया अवशिष्यते तदस्म्यहं वासुदेवः तत्परवासुदेवाख्यं ब्रह्मास्मि। यः स्वातिरिक्ताधिवसनाद्वासुः सचासावधिष्ठेयसापेक्षाधिष्ठानगतहेयांशापह्नवसिद्धनिष्प्रतियोगिकब्रह्ममात्रतया दीव्यत इति देवः परमात्मा स्वमात्रमवशिष्यत इति फलितोऽर्थः। आवृत्तिरादरार्था। इत्युपनिषच्छब्दः प्रकृतोपनिषत्समाप्त्यर्थः॥२२॥

1 *Iti* denotă sfârșitul unui citat.

Upaniṣadbrahmayogin — ‹Tuturor›: conchide evidențiind că în mod real sinele universal (*sārvātmya*) este stabilit doar prin sine prin sprijinirea pe cele trei părți și jumătate care sunt doar a lui *brahman*, cel fără de substrat/corespondent (*niṣpratiyogika*).

Acesta ‹este sălașul tuturor ființelor› deoarece starea/rămânerea (*sthāna*) se datorează faptului de a fi substrat/suport (*adhiṣṭhānatva*).

‹Deși sălășluiește în [toate] ființele›: „sufletul imanent" (*antaryāmin*) care este prin sine (*ātman*).

‹Fiind prin natura sa binefăcătorul tuturor – Acela sunt eu, Vāsudeva›: rămâne doar prin starea de conștiință (*cit*) imuabilă (*kūṭastha*)[1] ca „eu sunt acel *brahman* numit supremul Vāsudeva". Acela este Vāsu[2] datorită locuirii în ceea ce este diferit de sine (*svātirikta*), împreună cu acesta se manifestă prin starea de a fi doar *brahman* fără de substrat/corespondent (*niṣpratiyogika*), stabilit prin negarea părților ce trebuie abandonate, fiind substratul (*adhiṣṭhāna*) de care depind cele de susținut (*adhiṣṭheya*), divinitatea (*deva*) care este sinele suprem (*paramātman*) și care rămâne/există doar prin sine – astfel este desăvârșit înțelesul.

Repetiția are drept scop reverența/respectul.

Astfel, cuvântul ‹învățătura (*upaniṣad*)› are drept scop încheierea *Upaniṣad*-ei în cauză/discutate.

शंकरानन्द — ब्रह्मात्मनोः सामानाधिकरण्यस्योक्तत्वाद्ब्रह्मवासुदेवशब्दयोरैकार्थ्यमङ्गीकृत्य वासुदेवशब्दार्थं दर्शयन्ती शास्त्रार्थमुपसंहराति। सर्वभूताधिवासं निखिलस्थावरजङ्गमानामधिकनिवासभूतम्। भूतेषु च चकार एवकारार्थः। तेष्वेव वसत्यधिनिवासं करोति च। अपिकार एकस्याऽऽधाराधेयत्वसमुच्चयार्थः। सर्वनुग्राहकत्वेनैकस्याऽऽधाराधेयत्वे हेतुरयं सर्वस्यानुग्राहकत्वेन हेतुना तद्ब्रह्म वासुदेवात्मकमस्मि भवामि। अहमानन्दात्मस्वरूपस्ततो भेदरहितो वासुदेवः सर्वाणि भूतानि मयि वसन्त्यहं सर्वेषु वसामीति। वासुदेवः स्वयंप्रकाशः। वासुश्चासौ देवश्च वासुदेवः। तदस्म्यहं वासुदेवः। व्याख्यातम्। वाक्याभ्यास उपनिषत्समाप्त्यर्थः॥२९॥

Śaṁkarānanda — Datorită enunțării co-referențialității (*sāmānādhikaraṇya*) [termenilor] *brahman* și *ātman*, acceptând identitatea de sens ale cuvintelor *brahman* și Vāsudeva, și fiind arătat/explicat înțelesul cuvântului Vāsudeva, încheie sensul scripturii (*śāstra*).

‹Este sălașul tuturor ființelor›: fiind reședința (*nivāsa*) supremă a tuturor [ființelor] care stau ori care se mișcă.

‹Deși ... în [toate] ființele›: indeclinabilul ‹și› (*ca*) are drept sens indeclinabilul „desigur" (*eva*).

‹Locuiește›: își face locuința în acestea, desigur.

Indeclinabilul ‹deși› (*api*) are sens conjunctiv între starea de substrat și cea de strat (*ādhāra-ādheya*) al celui unic.

‹Fiind prin natura sa binefăcătorul tuturor – acela sunt›: devin *brahman* care alcătuiește natura lui Vāsudeva, prin faptul de a fi cauza stării de grație/susținere a tuturor, acesta fiind cauza cu privire la starea celui unic de a fi [concomitent] substrat|strat (*ādhāra|ādheya*).

1 *Kūṭastha*: care se află în vârf, care se află într-o multitudine de, imuabil, suflet.

2 Vāsu: cel care locuiește [în toate ființele], sufletul, Viṣṇu.

<Eu, Vāsudeva>: „deoarece sunt lipsit de diferențiere (*bheda*), iar propria natură este alcătuită din beatitudine (*ānanda*), toate ființele locuiesc în mine, iar eu locuiesc în toate”.

<Vāsudeva>: luminează/se manifestă prin sine. Vāsudeva este divinitatea (*deva*) care locuiește (*vāsu*) [în toate ființele].

<Acela sunt eu, Vāsudeva>.

Astfel a fost explicat în detaliu.

Repetarea enunțului are drept scop încheierea *Upaniṣad*-ei.

स्वस्ति न इन्द्रो वृद्धश्रवाः स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदाः ।
स्वस्ति नस्तार्क्ष्योऽरिष्टनेमिः स्वस्ति नो बृहस्पतिर्दधातु ॥ ६ ॥

भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवाः भद्रं पश्येमाक्षभिर्यजत्राः ।
स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवांसस्तनूभिर्व्यशेम देवहितं यदायुः ॥ ८ ॥

6. Fie ca Indra, cel cu sporită faimă, să ne fie întru bunăstare!
Fie ca Pūṣan, cel care cunoaște totul, să ne fie întru bunăstare!
Fie ca Tārkṣya Ariṣṭanemi să ne fie întru bunăstare!
Fie ca Bṛhaspati să ne dăruiască bunăstare!

8. O, zei, să ascultăm cu urechile ceea ce este de bun augur!
O, vrednici de adorare, să vedem cu ochii ceea ce este de bun augur!
Să trăim viața atât cât a fost rânduită de zei
Preaslăvind cu trupurile și cu membrele ferme!

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥
हरिः ॐ ॥
OṀ – pace, pace, pace!
Hari OṀ!

॥ इत्यथर्ववेदेऽमृतबिन्दूपनिषत्समाप्ता ॥

Astfel a fost împlinită *Amṛta-binḍu-upaniṣad* din *Atharva-veda*

श्रीवासुदेवेन्द्रशिष्योपनिषद्ब्रह्मयोगिना ।
लिखितं स्याद्विवरणं बिन्दूपनिषदः स्फुटम् ।
प्रकृतोपनिषद्व्याख्याग्रन्थस्त्रिंशाधिकं शतम् ॥

De către Upaniṣadbrahmayogin, elevul venerabilului Vāsudevendra,
A fost scris comentariul (*vivaraṇa*) clar la *Binḍu-upaniṣad*,
Fiind al 130-lea comentariu la *upaniṣade*.

इति श्रीमदीशाद्यष्टोत्तरशतोपनिषच्छास्त्रविवरणे विंशतिसङ्ख्यापूरकममृतबिन्दूपनिषद्विवरणं संपूर्णम् ॥

Astfel a fost împlinit comentariul (*vivaraṇa*) la *Amṛta-binḍu-upaniṣad*, completând astfel al 20-lea la număr dintre comentariile la cele 108 scripturi ale *upaniṣad*-elor începând cu venerabila *Īśa* etc.

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यानन्दात्मपूज्यपादशिष्यस्य शंकरानन्दभगवतः कृतिरमृतबिन्दूपनिषद्दीपिका समाप्ता ॥

Astfel a fost împlinit comentariul (*dīpikā*) domnului Śaṁkarānanda, discipolul venerabilului învățător *paramahaṁsa-parivrājaka* Ānandātma Pūjyapāda, la textul *Amṛta-binḍu-upaniṣad*.

Bibliografie

1922. *Amṛta-biṇḍu-upaniṣad* în *Upaniṣadābalī*. Vol. x. Klikātā: Paśupati Prese, pp. .

1929. *Amṛta-biṇḍu-upaniṣad* în *Yoga Upaniṣads. The Adyar Library Series*, vol. , . Madras: The Adyar Library and Research Centre, pp. .

1932. *Amṛta-biṇḍu-upaniṣad* în *One hundred & eight upanishads*. Ed. Wâsudev Laxmaṇ SHÂSTRÎ PAṆŚÎKAR. IVth ed. Bombay: Nirnaya-Sagar Press, pp. .

1948. *Amṛta-biṇḍu-upaniṣad* în *Īśādiviṁśottaraśatopaniṣadaḥ – A Compilation of well-known 120 Upanisads*. Ed. Nārāyaṇa RĀMA ĀCĀRYA. Muṁbaī: Nirṇayasāgara Mudraṇālayam, pp. .

1993. BERCEA, Radu. *Cele mai vechi Upanișade: Bṛhadāraṇyaka-Upaniṣad, Chāndogya-Upaniṣad*. București: Editura Științifică.